

Hirlapkönyvtári
Névedéknaptó
1910. év 170. sz.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Mindszent, Vasút-utca.

Idé intézendők a lap szellemi részét illető mindenemű közlemények, hirdetési és előfizetési díjak.

Egyes szám ára 20 fillér.

ALFÖLDI HIRLAP

FÜGGETLEN POLITIKAI HETILAP

Előfizetési árak:

1 évre --- K 8

1/2 évre --- K 4

1/4 évre --- K 2

Hirdetések jutányos áron számíttatnak.

Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelenik minden héten egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: **Diamant Manó.**

Új év.

1910. január 1.

Atléptünk ismét egy új év küszöbén. Szükséges, hogy némi visszapiantást vessünk az elmúlt évre. — Idézzük vissza egy kissé emlékünkhöz a múlt évnek történetét és hogy megbíráshassuk, hogy azok hazánk és népünkre minő hatással voltak.

A gyáros, a jobb iparos, kereskedő, bank és gazda zármérleget készít az elmúlt év üzleti eredményéről. Mi is kötelességünknek tartjuk, hogy — tanulságul a jövőre — szintén jelentést tegyünk a múlt 1909. év politikai eredményéről. Biráljuk meg, mennyiben voltak az események hazánk és a magyar nemzet hasznára, avagy kárára?

Tagadhatatlan tény, hogy a 8 hónap óta tartó kormány, sőt alkotmányválság óriási nagy károkat okoztak hazánkban minden téren. Sinyli ezt a gyáripar épügy, mint a kisipar. A nagykereskedelem épügy, mint a kiskereskedők. Nem kevésbé a nagy, a kisbirtokos, de legjobban még a kétkézi munkások, kiket a mindennapi kenyér beszerzésének gondjai is foglalkoztatnak. Mindezekhez hozzájárult még a rossz termés is. A nagy gabona árak nem bírják ellensúlyozni a mennyiségben mutatkozó hiányt. Mig tehát a nagygazda nem nyer a nagy árak mellett, mert nincs mit szállítania, de veszt a nagy árakhoz viszonyított emelkedett munkabérenél, addig kétszeres erővel sújtja ez a hallatlan drágaság a munkásosztályt, mert — *nincs munka!*

Pang ebben a hazában minden! A bizonytalanság, a zavaros politikai helyzet megbénított minden vállalkozási kedvet!

Természetes, hogy a lemondott állapotban lévő kormány nem érzi magát jogosítotttnak semmi kezdeményező lépés megtételére.

Nem rendelhet el új vasutak, közutak és hidak építését. Elfoglalja annyira a magyar alkotmány megvédéseinek óriási nagy munkája, hogy ha bármennyire akarná is, képtelen lenne erejét és igyeke-

zetét a gazdasági élet fellendítésének szükséges nagy munkájához koncedálni.

Sajnos, hogy majdnem százados ember feletti küzdelmek nem voltak képesek hazánk szerencsétlen politikai viszonyait csakannyira is megjavítani, hogy erőink egy kis részét is nemzetünk anyagi erejének fellendítésére áldozhattuk. Példátlanul áll a nemzetek történetében a mi politikai helyzetünk és állapotunk.

„Magyarország független állam” stb. van szentesítve törvényeinkben. Ezzel szemben a gyakorlatban gyarmatává süllyedtünk Ausztriának.

A közgazdasági és egyéb belügyek elintézésében szabadkeze lenne Magyarországnak törvényeink szerint. Amde a magyar király egyszer mind Ausztria császára is legyen, sokszor Ófelsége, abba a kényszerhelyzetbe jut, hogy választania kell Magyarország és Ausztria ellentétes érdekei között. Meg vagyunk győződve arról, hogy ha Ófelsége mindenkor és mindenben a saját meggyőződését követhetné, akkor a magyar érdekek jobb elbírálásban részesülnének. Azonban a káros befolyások folytán, sajnos, hogy legtöbb esetben az ügyek oly fordulatokat vesznek, hogy a magyar ügyek mostoha elbánásban részesülnek.

Hosszu évek óta egyetlen magyar kormány sem bír megerősödni, megszilárdulni. Ellentételes elvi álláspontunk dacára sem kételkedtünk soha sem Tisza István vagy Andrássy Gyula grófok igaz magyarságában. Ők csak tévednek, midőn azt hiszik, hogy Magyarországot a közelmúlt tapasztalásai után is a 67-es elvek alapján hiszik előbbre vinni.

Jóhiszeműek, csalatkoznak! Magyarország vagy beolvad az öszmonárchiába, vagy megmarad tovább is az idők végtelenségéig Ausztria gyarmatországnak, melyet kihasználhatnak, kizsebelhetnek, vagy reá lép a független 48-as programra, mely Magyarország függetlenségét, a nemzet szabadságát, a népek boldogulását jelenti.

A mostani kormányt a magyar nemzet közvéleménye „nemzeti kormány” jelzővel tisztelte meg. Értethető az ezen jelző, melyet a nemzet lelkesedése előlegzett akkor, midőn az osztatlan magyar nemzet passzív ellentállása folytán megbukott Fehérváry darabont kormányt a Werkerle-Kossuth kabinet váltotta fel.

Bármennyire akart is ezen kormány valamelyes „nemzeti vivmányt” Ausztriától kierőszakolni, erre képtelennek bizonyult. Minden ilyen kísérlet Bécs részéről olyan nagy ellentállásban részesült, hogy azon — mint tapasztalhatjuk — megtört a kormány ereje.

Mindezekkel ellentétben azonban Ausztria megkapta a quota emelést és ennek ellenértékéül belekergetik a mai kormányt az exlexbe.

Ez a hála a nem szívesen teljesített meghódolásért.

A tegnap múlt év időszakában történt a nagy 48-as párt szétválása is. Első volt az 1848-iki év óta, hogy a függetlenségi eszmék hívei oly erős és nagy párttá birjon tömörülni, hogy többséget képezzen a magyar parlamentben. A 48 függetlenségi latba vetve teljes súlyát áthatott szembe Ausztria központosító törekvései ellen.

Meglepő, felemelő, lelkesítően szép volt.

Sajnos, ez is csak volt!

Hát ez is csak volt!

Akkor midőn ellenségeink — hisz látjuk és tapasztaljuk napról napra — egy táborba csoportosulnak akkor, midőn Magyarország a magyar érdekek ellen kell harcba szállaniok, akkor a mi függetlenségi 48-as pártunk, a nagy országos *többség* — szerte válik és lesz belőlük két *kissebbség!*

Nem tartozik cikkünk keretébe ezen dolgok mélyére hatolni, fenntartjuk ezt a jogunkat más időre. Most csak jelezhetjük, hogy ez a múlt év legsajnálatosabb és hazánkra nézve legkárosabb eseménye.

A történelem — a közvélemény is — itélni fog!

Atléptünk az új év küszöbén. A múlt év szenvedéseierért kárpótlást alig remélhetünk ez évben is. Nemi

lesz addig Magyarország független, szabad és népe boldog, míg minden magyar egymást meg nem érti, legalább is abban, hogy belássa azt, hogy nem igaz az, hogy mi Ausztriával *közösségben* élünk! Nem igaz az, hogy külképviseletünk, hadseregünk közös! Nem *közös* itt semmi! A külképviselet Ausztriát képviseli és a *közös* hadsereg, a legkevésbé sem magyar hadsereg, de még csak nem is *közös*, hanem *osztrák* hadsereg. Ha ennek tudatára fogunk mindannyian ébredni, akkor a magyar nemzeti politikában be fog állani az az új nagy fordulat, mely a szétforgácsolt erőket egy erős nagy táborra fogja ismét tömöríteni s ekkor — fel fog támadni a magyar önérték, melynek ellentálcani senki sem lesz elég merész.

Cikkünket azzal a kíváncsággal fejezzük be, hogy adja a magyarok Istene azt, hogy végre szegény, sokat szenvedett hazánk elérje ezen 1910. évben négyszázados küzdelmeinek jutalmát abban, hogy legalább is komolyabb irányban közeledhessék rég várt és óhajtott céljához: Magyarország függetlenségéhez.

A kisbirtokosok helyzete.

II.

Nem kis mértékben járul hozzá a kisbirtokosok tönkretételéhez az aránytalan súlyos adó teher, mely ez osztályt a roskadásiig nyomja.

Magyarország óriásilag felnekedett nagy terhének mintegy 70%-át a kisbirtokosok viselik és pedig az okon, mert ezek, hogy mennél nagyobb jövedelmet aknázhassanak ki kicsi földterületükről, a lehetőleg legbelterjesebb gazdálkodást üznek. Földecskékük tehát, majdnem teljes egészében, mint *prima qualitätsu* van osztályozva.

És a nagy birtokok?!

Az egészen más!

A nagy birtokok nagy része mint legelő, kaszáló, erdő, utak és egyéb nem nagy hasznot hajtó sőt mint teljesen haszonvehetetlen terület van a kataszter szerint osztályozva. A magyar állam terheihez tehát a kisbirtokos gazda sokkal nagyobb mérvben van kényszerítve hozzájárulni, mint a nagybirtokos.

Van azonban még községi adóteher is! Ezek a terhek nem kevésbé nyomják a kisgazdát, mint az állami egyenes adók. Amennyiben az adókulcs szerint a községi adminisztrációs költségeinek hozzájárulási aránya, az állami adóforringtonak mérvéhez százalék arányában lett kiróva. Így tehát ők fizetik meg a községi adókat még terhesebb arányban, mint az állami adókat.

Joggal lehet itt az a kérdést feltenni, hogy: miért és hogyan?

Azért, mert először is számtalan oly község van, a hol a községi adóban száz százaléknál is többet kell fizetni.

Van azonban még más baj is! A nagy Agráriusok, a nagybirtokok védelmének buzgó igyekezetében addig mentek, hogy sikerült nekik a legtöbb helyen a tulságig emelkedő községi adók terhét teljesen a kisbirtokosok nyakába sózni.

Hogy a nagybirtokosok magukat a nagy községi terhek viselésétől felmentették, igen egyszerű módszerhez folyamodtak. No persze, hogy ez csak a két évezreden át uralkodó politikai rendszer uralma alatt volt lehetséges. A nagybirtokosok egyszerűen azon ügyes eszközhöz folyamodtak, hogy: *külön álló községeket alkottak birtokaikon*. A nagybirtok a magyar alföld legtöbb helyén kivált a népes községek kötelékéből. Természetes, hogy így a nagy népes községek aminisztrációs nagy terheit a kisbirtokosok kötelesek — míg bírják — viselni.

Csak néhány példa okáért fel kell említenünk Sövényház, Derekegyház és Mágocs csongrádmegyei községeket.

Az egy ember tulajdonát képező százezer hold, — csak megyénkben is mondhatjuk, hogy három tulajdonosnak majdnem háromszázezer hold birtoka — odébb ugrott a paraszt birtokoktól. Ott hagyván ezeket, hogy viseljék maguk a községek összes terheit.

Még ezzel mindig nem ért véget a kisbirtokosok fizetések kötelezettsége. Hátra van még az ugyan feotebb vázolt arányban a kisbirtokos által fizetendő ármentesítési adók — habár földjének nivója teljesen kizár is minden viz által történhető megkárosítását. A vármegyei hozzájárulások több nem is, mint: megyei szék házépítések, utadók nyugdíjalapok stb. mind őket terhelik.

Nyugodt lelkiösmerettel és mondani, hogy a kisgazda *saját* kisbirtokának holdjáért évente többet fizet, mint igen sok nagybirtokos az uradalmaktól bérben birt földet után.

TÁRCA

Egy öreg rokon levele fiatal hugához

Írta: Dr. Némedy Gyula.

I.

Kedves hugom!

Hosszú hallgatásod után levelednek kétszeresen megörültem. Részen azért, hogy végre életjelt adtál, magadról, részben pedig azért, hogy jóleső bizalmaddal megajándékoztál.

Lelki bajod nem a veszedelmes fajtából való. Orvosi nyelven szólva, a baj sem nem krónikus, sem nem roncsoló jellegű s a fiatal organizmus hatalmas, újraképző ereje meggyógyítja nálad is a bajt, — bár leveled egyes kitételei félrevezethetnék a kevésbbé szemfüles orvost.

De nézzük közelebbről a diagnózist:

Ha levelednek két helyét összevetem, — tudniillik, ahol azt mondod, hogy a szerelmet már nem ismered, s talán többé nem is fogod ismerni; — továbbá ahol azt említed, hogy nem vagy boldog, — három következtetésre juthatok.

Az első az, hogy csalódtál. A második az, hogy viszonzatlanul szeretsz. A harmadik pedig az, hogy a szerencsés ki-

választott oly világban és légkörben él, amely homlokegyenest ellenkezik a tieddel.

Én hajlandó vagyok a legelsőt elhinni mert az a legvalószínűbb és levednek ide vágó helyeivel legmegegyezőbb.

Álljon fenn bármelyik eset a három közül, annyit biztosan kiveszek leveledből, hogy az általam csak sejtett történet leányos lelkednek tükörsima felszínét kizavarta nyugalmából s a kiválasztott, de eltévelyedett „napon,” kívül más „napnak” sugárát — legyen a sugár bármily forró és igaz — nem veri vissza. Mostanában lelkesen egy olyan érzélem hatalmasodott el, amelyet legtalálabbban *Vajda Jánosnak* — a pesszimizmus költőjének — két, kissé megváltoztatott, sorával jellemezhetünk: „*Mivel szeretni nem tud, — Nem akar, — marad örökké társtalan, boldogtalan...!*”

Most pedig hallgassál ide, a te öreg, de egészséges és liberális szívű rokonod szavaira.

Legelőször is azt az igazságot szegzem le, hogy nincsen olyan tragikus csalódás az életben, amely egy fiatal, — esetleg momentán hervatag leányszívűből a szerelemhez szükséges alapot, a szerelemre való hajlandóságot és képességet ki tudná irtani, mert természetellenességre maga a hatalmas élet sem képes.

Az élet — és így tartalmának egyik része, a szív, a hangulatok, a szerelem

élete is. — az *erők tusakodása*. A jobb ellensége a jónak. A kedvesebb a kedvesnek. Az erős a gyengének. A nagyobb szerelem a kisebb szerelemnek. A nagyobb hangulat a kisebb hangulatnak. Azért, ha bármily csalódás éri azt a, nagyon is rugékony és gyógyulásra nagyon is hajlandó leányszívet, — a kiirthatatlan szeretetrevagyódás talaján csak ki fog hajtani a szerelem virágja, ha a jó isten megadja hozzá az összes, szükséges létfeltételeket. Hozzávéve természetesen azt is, hogy az új sugárnak éltetőbbnek, hatalmasabbnak kell lenni az előbbinél.

Nevetséges beszéd az olyan, mely azt mondja: „Hej, — nem lesz soha olyan, mint a régi volt!” Hol van az megírva, hogy az a mágnes volt a legerősebb, amely már hatott szívünkre? hiszen sok mindent nem ismerünk, ami tudunkon kívül létezik a földön. Egyszerre elénkbe küldi az isten és a szívünk fogoly.

Ennek ellenkezőjét nem bizonyítja az, ha látunk olyanokat, akik nem tudnak kivickélni soha annak az átkos hangulatnak hínárjából, amelyben talán te is vagy. Mert ez csak azt jelenti, hogy nem jött el még számukra a megváltó *hatalmasabb* erő.

Még egyszer hangsúlyozom, hogy a szív élete sem más, mint a hangulatok erejének viaskodása. S mennyivel könnyebben megy az ellenséges, de később szere-

Hát még ki tudná azon indirekt adók számtalan nemét elősorolni, melyek leginkább a kisgazdákat terhelik. Nem áll rendelkezésünkre oly statisztikai kimutatás, mely azt tüntetné fel, hogy egy-egy ilyen kisbirtok hányszor cserél gazdát csak rövid évek folyamán is. Megközelítőleg sem állapíthatjuk meg tehát azon minden bizonnyal horribilis összegeket, melyek az adásvételi szerződésekből kifolyólag „százalék” címén a is gazdák nehezen összekuporgatott filléreiből az államkincstárba folyik be. Ez is olyan teher, mely csupán csak a kisbirtokost terheli, mert vajmi ritkán képezi az eladás tárgyát a nagybirtok akár azok egészében, vagy csak részletében is, lévén ezek elidegeníthetetlen majorátusi, vagyis kötött birtokok.

Íme, az itt felhozottak, csak azon terheket képezik, melyekről az államhatalom tud, a mennyiben azok értéke az állam kincstárba folyik be. Tudva terhelik tehát aránytalanul súlyos adóterhekkel a kisbirtokost. Mindez azonban csak gyenge érvágás lenne a beteg, ha nem tették volna már az egyéb betegségek számtalan nemei — — *vérszegénnyé.*

Ha a fent vázolt részletekből ítélni akarunk, úgy kétségtelenül megállapíthatjuk azt is, hogy az okmány bélyegek fogyasztásához a közönséget szintén a kisbirtokosok szolgáltatják. Nem szabad ez alkalommal természetesen arról sem megfeledkeznünk, hogy az örökösödési perek áldozatai szintén ezen osztályból kerülnek ki.

No de hát ez mind csak *adó kérdés!*

Csongrád megye alispánjának évnegyedes jelentése.

A folyó évi október hó 22-én tartott törvényhatósági bizottsági rendes közgyűlés óta a vármegye közéletében felmerült fontosabb mozzanatokról és a közigazgatás menetéről szóló évnegyedes jelentését Dr. Cicatricis Lajos csongrád vármegye alispánja a következőkben terjeszti elő.

Mindenekelőtt sajnálattal kell megemlítenem, hogy a majdnem kilenc hónap óta húzódó politikai válság következtében a törvényhozás működése a lefolyt időszakban majdnem teljesen szünetelt s így a közigazgatás javítását, valamint az ország gazdasági és kulturális életének fejlesztését célzó törvényhozási intézkedések létre nem jöhettek s politikai felelőssége korlátoltságának tudatában a kormány is nagyobb organikus kezdeményezésektől tartózkodván, kormányzati intézkedéseiben csupán a meglévő törvények végrehajtására szorítkozott.

Ezen kormányzati intézkedések sorából különös jelentőséggel emelkedik ki az 1875. évi VII. cikk alapján végrehajtott földadó szabályozás eredményében már eredetileg is előfordult s a gazdasági viszonyok változásai, a közlekedési hálózat fejlődése, a termények piaci ára és a termelési költségek különbözősége folytán mind szembeülnöbbé vált aránytalanságok megszüntetése végett az 1909. évi V. tcikkkel a földadókataszter kiigazítása és a földadó százalékanak megállapítása rendeltetett el. A hivatkozott törvény 3. §-a értelmében a földadókataszter kiigazítása iránt a községek és érdekelt birtokosok részéről előterjesztett javaslatok, valamint az ál-

lami közegek által még bonyújtandó összes javaslatok felett a törvényhatóság által kiküldendő tizenkét rendes és ugyanennyi póttagból álló földadó bizottság lesz hivatva véleményt nyilvánítani, illetve határozni.

A bizottság tagjai a kis, közép- és nagybirtokosok soraiból megfelelő arányban választandók.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur folyó évi október hó 12-én 112937 szám alatt kiadott körrendeletével fölhiyta a törvényhatóságot ezen bizottság megalakítására. Tekintettel a földadókataszter kiigazításával kapcsolatos nagy és általános érdekre, indittatvs érzem magamat arra, hogy ezen fontos ügyre a törvényhatósági bizottsági tagok figyelmét évnegyedes jelentésem keretében külön is felhívjam jelezvén, hogy a pénzügyminiszter ur körrendeletét ezen közgyűlés tárgysorozatába 3. pont alatt felvettem.

A törvényhatóság beléletében beállott változásokat, illetőleg mindenekelőtt őszinte sajnálattal kell megemlékezni azon veszteségről, mely közéletünket Kádár Szilveszter mindszenti róm. kath. plébános, törvényhatósági bizottsági tagnak folyó évi november hó 29-én bekövetkezett elhalálozásával sujtotta. Tekintettel azokra a közismert érdemekre, amelyeket az elhunyt bizottsági tag évek hosszú során keresztül a közügy szolgálatában szerzett, — tisztelettel javaslatba hozom, hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság halála fölött érzett részvétét és érdemeinek elismerését jegyzőkönyvébe iktatni méltóztassék.

A vármegyei tisztikarban beállott változásokat, illetőleg bejelentem, hogy Szőke Lajos, a csongrádi járás főszolgabírói hivatalához beosztott közigazgatási gyakornok állásáról lemondott s miután főispán ur ömértósága le-

lemre vezető, „uj” hangulatnak a győzelem ha szimpatizáló barátsággal magunk is segítünk neki. Ha odaadással tesszük ki szívünket erejének, mint ahogy a fényképész kiteszi a fényérzékeny lemezt a nap hevénnek s az hat-hat, és kész az „uj” kép.

Hozzáteszem még azt is, hogy annál könnyebb új szerelembe esni, minél inkább össze van törve a szívünk, mert a csalódott szív úgy szomjuhozza a szeretetet, mint aszályos szárazság idején a megrepedezett föld az essőt.

„Örök” szerelem és „örök” csalódás nem létezik! Csupán csak az történhetik meg, hogy nagyon kedvező körülmények tropikus klímájában egy egész életen át boldogít egyetlen szerelemnek édessége, — vagy pedig, hogy nagyon kedvezőtlen körülmények zordon éghajlatában egy egész télen át boldogtalanít egyetlen csalódás keserűsége.

Ezek az extrém esetek. Millió közül egy történik ilyen. Miért tételezzük hát fel azt, hogy egy csalódás, kiábrándulás, összetört remény, szírmahullott vágy éppen te nálad fog előidézni olyan esetet, amelyet fentebb másodsorban említettem.

Mindezeket nem azért mondtam, mintha azt hinném, hogy a szerelmet kilogikázni, kipanamázni, kiokoškodni lehetne. Nem.

Jól tudom, hogy ez csak kétféleképpen jöhet létre.

Néha, mint villámszikra, — mely célra fut és ... gyújt!

Néha pedig, mint jótékony felmelegedés, mely esetleg az ellenszenv jégheidegéből, vagy pedig a közöny langyosságából válik a szerelem forróságává. Lassan, szeliden, de annál biztosabban és szolidabb alapokon, mert ilyenkor a kölcsönös megbecsülés, belső értékek és tisztelet is tényezőkké válhatnak.

Elmondottam mindezeket azért, mert elmondani, mint öreg rokonnak kötelességem volt. S ezeket mondanám el minden bimbófélben levő leánynak, aki olyanokat ír, mint te, — aki csalódott s akinek mindezeket elmondani volna jogcímem.

Hogy kellő lendülettel s a ezelemben egy nagy tekintély — Petőfi — szavaival fejezem be levelem, — idézem néhány sorát:

„Hisz meglehet, hogy tán csalódnai fognál, Ám, nem szeretni, oknak ez kevés; A mozdulatlan, a holt nyugalomnál, Hidd, többet ér az élő szenvedés.”

Szived könyvének egy lapját már átolvastad, ha majd átfordítasz a másik oldalára, — értesíts!

Addig is számtalanszor csókol,

öreg rokonod

Péter.

II.

Kedves hugom!

Emlékszel-e még, hogyan fejeztem be legutóbbi levelemet?

„Szived könyvének egy lapját már átolvastad. Ha majd átfordítasz a másik oldalra, — értesíts!”

Te átfordítottál a másik oldalra és értrstítetél. Köszönöm pontosságodat és őszinte részletességedet.

Az átfordítás gyorsan megtörtént. Oly gyorsan, — sőt tulgyorsan, hogy az első lapnak tartalmát talán meg sem jegyezhetted?

Ez a gyorsaság különben is az előző levelemben hangoztatott elvek igazságát dicséri s azt hiszem ezek után *lelki klinikám* megbizhatóságában és szolidágában semmi kételyed sem lesz?

Ezek után életed folyása e hullámhegyének és hullámvölgyének rajzát teljesen elkészíthetjük.

Hogyan is irod?

E kérdésre megszólaltatom leveled fontos részletét. Szórol-szóra, mert olyan különös és bizzar, hogy talán te magad sem hiszed már, hogy ilyet vetettél papírra?

Szóljon hát leveled maga:

„Múlt levelemben még nem irtam részleteket Péter bátyámnak, csak dodonai szavakban adtam tudtul lelki bánatomat,

mondását elfogadta, ezen megüresedett közigazgatási gyakornoki állás betöltése érdekében a pályázatot meghirdettem.

A *közigazgatás menete* ugy a központban, mint a járásokban zavartalan volt s ugy a vármegyei, mint a községi tisztviselők kötelességeiket pontosan teljesítették.

Az elmúlt időszakban a járási szolgabiroi hivatalokban, valamint szentes város közhivatalaiban a járási számvevők, illetőleg a központi számvevőségi kirendeltség egyik szakközegének közbenjöttével pénz és ügykezelési vizsgálatot tartottam, melyeknek eredménye általában kielégítőnek mondható. Súlyosabb beszámítás alá eső szabálytalanságot vagy visszaéléseket sehol sem észleltem, a talált kisebb hibák és hiányok megszüntetése iránt a szükséges rendelkezéseket részben már a vizsgálat alkalmával már megtettem, részben a kellő intézkedések a vizsgálatok eredményének elbírálása alkalmával fognak megtétni.

A járási főszolgabírók jelentései szerint a községi vizsgálatok a tiszántúli és tiszáninneni járásban már megjelentek, a csongrádi járás községei közül Csanyteleken és Tömörkényen már szintén befejezést nyertek, míg Csongrád községben, ahol a vizsgálat huzamosabb időt igényel — az ezidőszerint is folyamatban van — s már a legközelebbi napokban befejezést nyer.

A vizsgálatok alkalmával észlelt hiányok pótlása iránt a szükséges intézkedések megtétnek.

Szentes város által beterjesztendő 1908 évi 19 darab számadás és 1910 évi 4 darab közül beérkezett 18 számadás és 4 darab költségvetés, míg egy darab számadás, valamint az 1906 és 1907 évi utadó számadásokkal a város hátralékban van.

A csongrádi járásban ugy az 1910 évi községi költségvetések, mint az 1908 évi és előző évi számadások kivétel nélkül beérkeztek. Az 1908 évi 43 darab számadásból már felülvizsgáltatott 25 darab, felülvizsgálat alatt áll 18 darab számadás.

A tiszántúli járási múlt évi számadások és jövő évi költségvetések már jóváhagyás végett felterjesztettek, csupán Mindszent és Szegvár község gyám-pénztári számadása áll még ezidőszerint felülvizsgálat alatt.

A tiszáninneni járásból beterjesztendő 82 darab 1908 évi számadás kivétel nélkül beérkezett. Ezek közül jóváhagyás végett bemutatott 52 darab számadás, míg 30 darab számvevői feldolgozás alatt áll. Ezen járás 1910 évi költségvetései szintén kivétel nélkül beérkeztek.

Az elmúlt időszakban a törvényhatósági és községi tisztviselők, valamint községi előljárók ellen folyamatban volt fegyelmi ügyekből az előző évnegyedről hátralékban maradt 10 ügy, időközben indított 3 ügy, elintézés alatt áll 10 ügy.

Szentes városban és a községekben időközben megtartott tisztújítások, valamint egyes községekben tartott községi előljáró és községi képviselőválasztások rendben lefolytak.

A törvények és rendeletek végrehajtása akadályokba nem ütközött.

A *törvényhatósági úthálózat* állapotában az elmúlt időszakban változás nem állott elő.

A folyamatban volt útépitések közül a kiskundorozsma—majsai th. út 0—0—5.65 km. szakasza a szentes—orosházi th. út, az algyői vasúti állomáshoz vezető út, a csanyteleki átkelési szakasz és a mindszent—kistelek—majsai th. út 25.578—39.350 km. szakasza kiépítési munkái már

teljes befejezést nyertek és ezen útszakaszok a forgalomnak átadottak. Az utóbb említett útszakaszon előállott rongálások folytán, melyekről már a legutóbbi jelentésben is megemlékeztem, a legszükségesebb javítások foganatosítása iránt a kereskedelemügyi miniszter ur részéről már intézkedés történt, az esetben azonban, ha az elrendelt javítások elégségeseknek nem mutatkoznának, nem fogok késni ezen körülményt illetékes helyen újból feltárni, illetőleg az út helyre állítása és jókarban tartása iránt a szükséges intézkedéseket megtenni.

A még be nem fejezett útépitések ezidőszerinti állapota a következő:

1. A kiskundorozsma—majsai th. út 10.370—24.615 km. szakaszán a földmunka teljesen kész van. A kőanyagok 70%-a a vasúti rakterületen kiván rakva, ebből 3 km. kiépítéséhez szükséges anyag a helyszínre kiszállított és szabályos halmokba összerakott.

2. A kiskundorozsma—halasi th. út 7.350 km. szakaszán a földmunka szintén elkészült, valamint az összes anyag megérkezett és a vasúti depónián kirakatott. A 7—16 km. szakaszon az útpálya elkészítési munkák már bevégeztettek, míg a 16—18 km. szakasz kiépítéséhez szükséges anyag a már készen álló útpályára már kiszállított s innen ezen anyag iparvágány segélyével fog a helyszínéig tovább szállítani. A 18—19 km. szakasz kőanyagának szállítása kocsi-kon történik s ezidőszerint már folyamatban van.

Az egész kiépítendő szakaszon a műtárgyak elkészültek és a kerékvetők beszerzése iránt az intézkedés megtörtént.

3. A kiskundorozsmai kongó út 5.300—7.350 szakaszának átalakítási

Azért a válasz is csak általános, csak keresgélve tapogatózó lehetett. Mégis Péter bátyám válasza a szög fejére ütött a tapogatózás közben s ha végignézek a közelmúlt 7—8 hónap eseményein belátom, mennyire igaza volt előző levelének. Különösen pedig, mikor azt mondja, hogy bármily csalódás éri a leányszívet, — a kiirathatlan szerelemre vágyódás talaján kihajt benne a szerelem virágja, ha a jó isten megadja hozzá az összes szükséges létfeltételeket. — Szinte szégyenlem leírni. Hiszen ennek a 7—8 hónapnak a története eleven bizonyossága annak, hogy az a *hatalmasabb erő*, amelyről Péter bátyám, mint a régi hangulatok és érzelmek legyezőjéről emlékezett meg, — milyen könnyen arathat diadalt. Sőt sokszor milyen különös formában is jelentkezhetik? — Szerettem egy fiút 15 éves korom óta. A szerelmi manőverezés körülbelül négy évig tartott. Változó szerencsével.

Amikor a fíu már majdnem behajtott a fejét a szerelmi hangulat rózsás igájába, — furiának rosszakaratu pletykája szétszólt bennünket. — Ez akkor volt, amikor Péter bátyámnak a *multkori* levelet irtam. — Három-négy hónap mulva, amikor lelki sebem már hegedőben volt, — de néha-néha még sajgó fájdalmakat okozott, — elkerültem otthonról — rokonlátogatóba. Színházba kezdtünk járni. Itt kezdődik azután a dolognak a visszája.

Levelémnek indító oka. Addig-addig érdeklődtem egy színész iránt, míg csak azt nem éreztem, hogy baj van a szívem — Péter bácsi szerint — *a hangulataim* körül. Sirtam, ha nem mehettam a színházba, egész nap róla gondolkoztam és gondolkoztam... Még az sem hatott rám hidegzuhanyképpen, hogy megtudtam házasember voltát. — Még most is betege vagyok ennek az érzelemnek. Tanácsoljon valamit Péter bácsi mit tegyek??

Elég! Elég! Nem idézek többet leveléből. Ennyit is csak azért tettem ide újra, hogy egy kissé megijedj tőle, ha a más kézírásában olvasod.

Megengedj, de, mint félig-meddig még klasszikus műveltséggel bíró embernek, fel kell kiáltanom: *Defficile est satyram non scribere!* (Nehéz szatirát nem írni.)

Nem azért, mintha bohókás szíved nem veszélyes, romanfikus eltévelyedése szatirát érdemelne. Nem! Hanem csak azért, mert a múlt levelemben túlkomolyan vettelek. — Azt hittem, hogy mélyebben járó beszédre van szükséged, amelynek szigorú okfejtése, szinte bölcsészi tisztasága és egy kissé rideg kérlelhetetlensége egy olyan magaslatra fogják felemelni lelkedet, amelyen az értelemnek elég ereje van a hangulat halálos mérgű kigyóját megfolytani.

Kedves Húgom! Hidd meg, azt a szívet nem érdemes komolyan venni, ahol a

hangulatok erejének viaskodása ilyen kalandos, ilyen logikátlan eredményeket szül.

Ezt kell mondanom, mert az a másik fiatal ember már doktor, már félig meddig kész ember. Állítólag, te komolyan szeretted s megis — a rossz nyelvek szötte ármány elosztásáért semmit sem téve — veleszemből állhatatosan duzzogtál, sőt képes vagy őt feledni s a lelki beteget adni egy olyan emberért, aki lehet, hogy jó színész, gerék ember, — de már férj, gyermeke van s egy olyan pályán működik, (*kisvárosi színész lévén*), amely csak vagy az élet tengetésére vagy egy különös idegalkat kalandvágyának kielégítésére alkalmas. Te, kedves lelkem, sem nélkülözni, sem kalandozni nem tudtál.

Te neked még nemcsak a levélpapírosod rózsaszín, hanem az a szíved és a gondolatod is. Igaz, egy kissé zöldesbe játszó visszavert fénnel.

Ezeket tudva, multkori levelém igazságait még inkább lehet reád alkalmazni. Amíg meg nem komolyodsz, amíg belső értékek alapján nem ítélsz, nagyon könnyen meg fogod találni a szerelemnek hitt új virágot szíved talaján, mert meg van hozzá a legjobb két feltétel, — bohókás, csapongó, rózsaszín szíved.

Míg egy élettedbe és szívedbe vágó fordulat be nem következik, — addig szám-

munkái már megindítottak, ezen munkák azonban a beállott fagyos időjárás miatt csak a tavasszal lesznek befejezhetőek.

4. A szeged—sándorfalvi th. út építési munkái megkezdettek s a földmunka folyamatban van, az anyagnak a helyszínére való szállítása azonban a rossz utak és az e miatt felcsigázott munkabérek miatt eddig akadályokba ütközött, mihelyt azonban az egyezség a fuvarosokkal létrejön és az előirányzat szerinti kivitel biztosítottatik, a szállítást az építésvezetőség azonnal megkezdi.

5. A horgos—kanizsai th. út kiépítéséhez szükséges anyag szállítására nézve tett felterjesztésem folytán a kereskedelemügyi miniszter ur a kedvezményes vasúti szállítást engedélyezte, minek folytán az útépítési munkák terveinek végleges megállapítása céljából a közigazgatási bejárást elrendeltem s annak határidejét 1910 évi január hó 15-ikére tűztem ki. Az útépítést ily módon előkészítvén, az a tavasz folyamán akadálytalanul fogatosítható lesz.

A törvényhatósági úton levő műtárgyak jókarban vannak úgy a műutak, mint a földutak állapota általában kielégítő.

A törvényhatósági utak fentartása céljából beszerzett szik, anyag és homok szállítások már folyamatban vannak. A fentartási kavics szállítására vonatkozólag tartott versenytárgyalás eredménye szintén elbíráltatott s az elfogadott ajánlat alapján a szállítás már a legközelebb megindul.

A törvényhatósági utak fásításához a jövő évben szükséges szederfa csemeték előjegyzése és a szükséges védőkarók beszerzése iránt az országos selyemtenyésztési felügyelő urat már megkerestem. Ezen szederfákból a jövő évi fásításokhoz 6435 darabra

tani pontossággal mindig eljön számodra az a hatalmasabb erő, amely ki fog húzni az átkos hangulat hinárjából, amelyről már mult levelemben is írtam.

Amíg ilyen történetek megeshetnek veled, hogy meglátsz egy kisvárosi, házas vándorszinészt, — kétszer-háromszor találkozol vele, — úgy veszed észre, mintha érdeklődne utánad s te hetekig ábrándozol és sirsz utána, sőt elfelejted miatta egy „komoly” ideálot, — addig nem kell tragikusan felfogni szerelmeidet. Addig csak villogó fénysugarak lesznek azok szeszélyes, gyerekes szivednek bohócati világából.

Engedj meg kicsi húgom e szavakért, de én már nem nagyon tudom selyembe hurkolni igazságaimat.

Tanácsot pedig mást nem adhatok, mint azt, hogy ne küzdj olyan érzelmek ellen, amelynek az élete ugyanis rövid, — elmúlása biztos s amely, ha a szomorúság látszatát kelti is, nem veszedelmes, mert csak a képzelet délibábjátéka.

Szived könyvének e vidám lapját átolvastad, ha majd átfordítasz egy komolyabb és szomorubb oldalra, értesíts!

Addig is számtalanszor csókol,

öreg rokonod:

Péter.

lesz szükség, melyből a szentes—oroszázi th. út. 7—23 km. szakaszán, valamint a Mindszent—kisteleki th. út 25—39 km. szakaszán új ültetések eszközöltetnek, míg a többi fák a szentes—szarvasi, a szentes—hmvásárhelyi, a szentes—aradi, a szeged—csongrádi és szentes—mindszenti th. úton időközben kipusztult ültetések pótlására fognak felhasználatni.

E helyen említem meg, hogy a szekszárdi selyemtenyésztési felügyelő a szederfák lelkiismeretes gondozásának előmozdítása céljából időközönként az útkaparó személyzet részére pénzübeli jutalmakat küld, így október hónapban is 112 korona 36 fillért utalt ki a szentesi m. kir. államépítészeti hivatali kirendeltség részére oly célból, hogy azt a szederfák gondos és szakszerű ápolása által kitünt útkaparók között ossza ki.

A mezőgazdasági munkások helyzete az elmúlt időszakban kielégítőnek volt mondható, mivel — bár a munkások az időszak előrehaladtával természetesen csökkentek. A tartósan kedvező és száraz őszi időjárás mellett azonban a munkások nagy része állandóan foglalkozást találhatott s ezen idő alatt is jelentékeny kereset-höz juthatott. A mezőgazdasági munkásokat azonban a mind zordabbá váló téli időjárás a rendes foglalkozási körülményektől megfosztván, mindinkább előtérbe lépnek rájuk nézve azon házi ipari foglalkozások, melyek a munkáscsaládot a télen át is foglalkoztatják s amelyek az általam kedvezményezett és évek óta az állam és a hatóságok támogatása mellett folytatott actió eredményeként ma már a vármegye területén szép elterjedtségnek örvendnek. Ezidő szerint Csongrádon, Szegváron és Algyőn a megalakított vesszőfonó háziipari szövetkezetek állandóan működésben vannak. Ezek közül az algyőinek egy már régebben fennállott szövetkezet kebelében 493 a csongrádinak 64 tagja van s az előbbi az 1909 év folyamán 1155 korona, az utóbbi pedig 1400 korona értékű kosarat gyártott. Ezen eredmény azonban csak kezdetnek tekinthető s remélhetőleg ezen szövetkezetek működése mind nagyobb és nagyobb terre terjed ki és mind nagyobb arányokat fog ölteni. A jövőbeni fejlődés és felvirágzás érdekében minden rendelkezésemre álló eszközzel oda hatottam, hogy a szövetkezet a jövő időre szükséges vesszőanyagot biztosítsák. E célból a földmivelésügyi kormány által adományozott alaphoz a szövetkezeteknek segélyeket adományoztam részben az anyag-szerzés költségeire, részben azon rendeltetéssel, hogy megfelelő füzes területeket béreljenek, azokat lehetőleg több évre terjedőleg kössék le és ezen területeken rendszeresen kezelt és művelt füztermő telepeket létesítsenek.

Ezenkívül szintén államsegélyből bérbe vettem 6 évre Sentes városnak a tiszai vashidtól a földi hidig terjedő füzes területet, melynek termését szintén a szövetkezetek között osztom ki kedvezményes ár mellett, természetesen figyelemmel arra, hogy az

anyag értékesítéséből az évi bérösszeg megtérüljön.

A vesszőfonó háziiparon kívül a Tápé községben üzött gyékényszövő háziipari foglalkozás érdemel említést, mely az 1909 évbe 74639 darab gyékény cikket produkált és 25865 korona jövedelmet hajtott a tápéi lakosságnak.

A munkásházak építésének ügyét illetőleg jelentem, hogy a szentesi alsóréti területen 177, Csongrádon 188 Mindszenten 106 és Szegváron 59 munkásház épült fel, ezek közül Sentesen 120-at, Csongrádon 121-et, Mindszenten 101-et, a munkáscsaládok már tényleg elfoglaltak, és a telek már új lakásukban töltik. Szegvár községben a már régebben épült 21 házon kívül a réti telepen levő új házakba a munkások még nem költözhettek be, mivel ezen házak csak az ősszel épültek fel s így azok kellően ki nem száradhatván, a beköltözés közegészségi szempontból sem volt megengedhető. A még hátralevő építkezések még a tavasz folyamán teljesen befejezhetnek úgy, hogy már a jövő év közepén a munkások a megejtendő leszámolások eredményéhez képest a törlesztéseket is megkezdik.

A közbiztonság állapota a lefolyt időszakban kielégítő volt s oly vétségek, vagy büntettek, melyek az élet és vagyonbiztonságot nagyobb mértékben veszélyeztették volna, nem fordultak elő. Ezen időszakban Sentes város területén 79 bűnügyi nyomozás folytattatott le és pedig hamis pénz forgalombahozás miatt 1, hamis tanúzás miatt 2, szemérem elleni büntetés miatt 1, más vagyonrongálása miatt 2, fenyegetés miatt 3, testisértés miatt 10, lopás miatt 36, jogtalan el-sajátítás miatt 1, csalás miatt 6, okirat hamisítás miatt 1 és tüzeset 2 eset.

A szentesi rkapitányság előtt az elmúlt időszakban 49 kihágási ügy indított, ezek között nagyszámúval a közrend elleni kihágások fordulnak elő. Az indított kihágási ügyekből végleg elintéztetett 28 ügy, a többi ügy részben tárgyalás, részben végrehajtás alatt áll.

A csongrádi szolgabírói hivatalnál 112 kihágási ügy indított, ebből végleg befejezést nyert 101 ügy, ezidő szerint is folyamatban van 11 ügy.

A tiszántúli járási szolgabírói hivatalnál a lefolyt időszakban 61 kihágási ügydarab érkezett be, melyekből

Az
Alföldi Hirlap

5000

példányban jelenik meg.

Hirdetések közlésére
a legcélszerűbb,

ezidőszert még 17 darab áll elintézés alatt.

A tiszáninneri járásban 148 kihágási ügy tétetett folyamatba, ezekből elintéztetett 63, elintézés alatt áll 85 ügy.

A katonai ügyek a lefolyt időszakban is a fenálló törvények pontos betartása mellett kezeltettek, az ismeretlen hadkötelesek nyomozása erélyel és sikerrel foganatosított.

A jövő évi ujoncozások előkészítése iránti előmunkálatok már foganatosítottak és a polgári elnökök ki rendelése iránt az előterjesztés a tekintetes törvényhatósági bizottsághoz megtételezett.

A folyó év első felében Boszniában, Hercegovinában és Dalmáciában elhelyezett katonai csapatokhoz behívott és visszatartott póttartalékosok családtagjainak segélyezése céljából a honvédelmi miniszter által bekívánt adatok felterjesztetvén, a miniszter ur a tett jelentések alapján az igényjogosultak segélyeinek megállapítása és engedélyezése iránt már intézkedett s a megállapított összegeket Szentes várost, Horgos és Nagymágocs községeket érdeklőleg már utalnányozta is.

Egy hét a politikában.

Belföld.

Mult heti számunk „legujabb rovatában” beszámoltunk arról, hogy Lukács László, mint designált miniszterelnöktért vissza Bécsből — Budapestre.

Nem lehet mondani, hogy Lukács hanyagul teljesítene a reábizott feladat nyélbe ütésének munkálatait, mert karácsony két napja alatt meglátogatta Wekerlét, többször tárgyalt Justh Gyulával, Holló és gróf Batthyánival.

Járt Kossuth-nál és beszélt Andrássy-val.

Hogy mit beszélgetett és tárgyalt itt és amott, azt Lukács ur nem köti a közvélemény órára.

Mi köze mindezekhez a magyar nemzetnek? fizess és hallgass!

Azonban hírek mégis szivárogtak ki. Állítólag Lukács a következő ajánlattal jött a Justh párthoz.

1. Kér két hónapi indemnitást.

2. Ez idő alatt elkészíti a költségvetést és az új választói reformot. Közben elintézik az *anexió* és *annak költségeit*.

3. Három hónap alatt tető alá kerül az új választói reform.

4. Ezután talán októberben, új választás, az új törvény alapján

5. 1910. december előtt dönthet az új ház az önálló bankkérdésében stb. Ilyen „fogd meg jól, nesze semmi”-féle ajánlattal jött Lukács, hogy most lealkudja Justh-ékkal azt, amit ők még „kivívni” akarnak.

Nem lehet mondani azt sem, hogy Lukács fukarkodna a hatalmi vágyak kielégítésében. Megígérte, az új, a legujabb leszerelés ellenértékeül, hogy:

1. Justhek kapnak 3 tárcát: igazságügy, kultusz, földmívelésügy.

2. Kossuthnak marad a kereskedelmi tárcá és ismét stbi.

— Nem hisszük, nem merjük, nem akarjuk hinni, de hisz ez elképzelhetetlen is, hogy Justhek, most midőn a nemzeti jogos követelések morzsáért, — hogy legalább azt megmenthessék, — hozzájárultak a nagy 48-as párt szétválasztásához — most ezen utolsónak megmaradt kívánságokat elalkudják, holmi személyi előnyökért, avagy hatalmi vágyért is.

Már az új miniszterium névsorát is közlik egyes lapok. Mi hisszük, hogy ezek csak kombinációk, melyek semmi alappal sem birnak.

Zür-zavaros a helyzet. Ugy látszik, hogy az eddig Bécsből küldött egyének csak olyan cigánykupecféle missiót teljesítettek. Egyik lealkudott valamit, de mielőtt az alkut megkötötte volna, jött a másik. Az azt mondta, hogy az elődje sokat ígért, annyit nem lehet adni. A mi portékánk nagyon eladó lévén, ismét engedtek valamit. Engedtek annyit, hogy már semmi engedni való sem maradt. Megelégednénk már nem önálló bankkal — de hogy, csak egy királyi nyilatkozattal. Ha ezt Lukács megígérné, akkor — Lukácsot más váitaná fel — mert sokat ígért.

Furcsa egy komédia!

Dühünkbe kacagunk és zokogva tovább játszuk a *vig* komédiát.

Azt vártuk, hogy az ünnepek után összeülő parlament komoly államférfiai tiltakozni fognak ezen végtelen hosszú és sok felvonásokban bővelkedő komédia tovább játszása ellen.

Nem az történt!

A f. hó 28-án tartott képviselőházi ülésen Barta Ödön foglalkozott egy szenyirattal, mely a kormányt képtelen vádakkal illette.

Wekerle Sándor kijelentette, hogy ő a kormány nevében a ház irodájába le-tette mindazokat az iratokat, melyek ez ügyre vonatkoznak. Azokból mindenki meggyőződhet a vádak aaptalanságáról.

Megválasztották még a 21 tagu felirati bizottságot.

Beadatott összesen 145 szavazat. Egy szavazólap üres volt. Megválasztottak: Babocsay Sándor, Balagi Aladár, Barabás Béla, Bartal György, gróf Batthyányi Tivadar, gróf Bethlen István, Bizony Ákos, Eber Antal, Eitner Zsigmond, Földes Béla, Holló Lajos, Kelemen Samu, Mérey Lajos, Nagy Dezső, Putnoki Mór, Rátkay László, báró Sennyey Miklós, Surmin György, Szatmári Mór, Szentiványi Árpád és báró Weselényi Ferenc.

A választás eredményének kihirdetése után a miniszterelnök a következő beszédet mondotta el:

Wekerle Sándor miniszterelnök: T. Ház! Mióta a felhatalmazási törvényjavaslatot előterjesztettük, a

kormány helyzete lényegesen változott. Változott azért, mert egy kérdésnél a képviselőház többsége ellene nyilatkozott. Változott másodsor azért, mert ha Őfelsége nem is fogadta el eddig lemondásunkat, hivatalosan *tudomácunkra* hozta, hogy egy designált miniszterelnöket bizott meg új kormány alakítására. Tehát tovább az előterjesztett javaslatokat politikailag nem képviselhetjük. Kéri a házat, hogy tárgyalásait félbeszakítva, a válság megoldásáig üléseit napolja el.

A ház üléseit elnapolta. Ez a 28-án tartott ülés története, mely Magyarországra ismét a törvénytelen állapot, az exlex beköszöntését jelenti.

Csongrád megye közgyűlése.

F. hó 28-án tartotta meg Csongrád vármegye törvényhatósági bizottsága, Dr. Cicatricis Lajos alispán elnöklésével decemberi közgyűlését.

Elnöklő alispán napirend előtt elparentálta Kádár Szilveszter volt mindszei plébános és Gaál Sándor táblabíró volt bizottsági tagokat.

A közgyűlés elhatározta, hogy az elhunyt tagok emlékezetét jegyzőkönyvileg örökíti meg és erről az elhunytak hozzátartozóit jegyzőkönyvi kivonattal értesíti.

Az alispán évnegyedes jelentését tudomásul vették.

Következtek ezután a bizottsági tagok választása.

A földadó bizottság választására, melynek fontosságára külön is felhívta a pénzügyminiszter a törvényhatóság figyelmét, a szavazatok szedésére Ónody Géza elnöklete alatt Weisz Simon és Szőke Pál (jegyző: Dr. Csörgő Károly),

a közigazgatási bizottság választására Szathmáry Ede elnöklete alatt Basa József; Nagy Pál Imre, (jegyző: Dr. Nagy Sándor),

a központi választmány választására Gyárfás Géza elnöklete alatt Halász Sz. Lajos, Csucs Antal (jegyző: Dr. Kóvér Imre),

az igazoló választmány választására Dr. Csucs János elnöklete alatt Söhly Gyula, Bánfalvi Lajos (jegyző: Dr. Dósa István),

az állandó választmány választására Dr. Mátéffy Ferenc elnöklete alatt ifj. Vecsery János, Varga József (jegyző Dr. Hercegh József), — küldettek ki a szavazólapok szedésére. Megválasztottak:

A vármegyei földadó bizottsági rendes tagokul: Kovács Sándor, Faragó Antal, Gróf Károlyi Imre, Korpás Pál, Reöck Iván, Maróthy Ferenc, Mátéffy László, Csucs Antal, Kádár Árpád, Fekete Márton, ifj. Ruzs Molnár Sándor, Vargha József. A vármegyei földadó bizottsági póttagokul: Forgó G. Pál, Nagy Pál Imre, Wimmer Károly, Nemeth János, Fehér István, Héfnér Jakab, Dr. Vecsery Sándor, Csucs Károly, Bartha Sándor, Piti Imre, Veress Sándor, Kürti

Imre. Közig. bizottsági tagságra: Mátéffy László, Petrovics Soma, Szeder János, Faragó Antal, Dr. Szarka Mihály. Központi választmányi tagul: Soós Pál. Az igazoló vál. tagságra: Csucs Antal, ifj. Vecsery János, Dr. Purjesz János, Dr. Szeder Ferenc János, Csucs Lajos. Az állandó választmányi tagságra: Bolyó Kálmán, Albertényi Antal, Dr. Ecseri Lajos, Eszes Imre, Vigh Gyula.

A közigazgatási bizottsághoz az 1910. évre tiszti ügyész helyettesnek Szathmáry Ede választott meg.

A többi kevésbé fontos bizottsági tagságban alig állott be nagyobb változás, maradtak a régi tagok.

Legérdekesebb tárgyát a közgyűlésnek, az állandó választmány azon javaslatára képezte, hogy irjon fel a törvényhatósági közgyűlés a belügyminiszterhez a vármegyének 1872-ben hozott a Szent-es város határához tartozó uradalmi földeknek a város határához csatolása iránti revízió tárgyában és az *uradalmi községek megszüntetése* tárgyában országos mozgalom megindítása iránt.

Dr. Mátéffy Ferenc, Bánfalvi Lajos, Dr. Nagy Sándor, Fekete Márton és Dr. Cicatricis alispán hozzászólása után Csongrád vármegye törvényhatósága nagy többséggel kimondotta, hogy elrendeli Szent-es határának kiigazítását, mely szerint 13 ezer 800 katasztrális hold területtel nagyobb lesz a város területe.

Levél a szerkesztőséghez.

Szegvár, 1909. dec. 28.

Tek. Szerkesztőség!

Az ország különböző részében hazamosabb időnkig laktam népesebb vidéki városokban s talán egyedüli szórakozásom a lapok olvasása lévén, mégis a helyilapokat teljesen feleslegeseknek, melőzendőknek tartottam. Lehet, hogy azt régebbi magánállapotom, viszonyaim okozták. Ez a nézetem azonban lassanként teljesen megváltozott, átalakult. Ez idő szerint már telkemből meg vagyok győződve, hogy egy jól irányított vidéki lap, melynek vezetőit az iparság, a közérdek, a közjóért való lelkesülés vezérli, valóságos áldás lehet az illető község és környékének lakosságára. Hiszen ha visszapillantunk az utóbbi pár évtizedre, micsoda titáni munkát végzett az országos sajtó. Éppen így végezhet, kicsinyben, egy vidéki lap is a közjóra irányuló nagy dolgokkal, ha annak szolgálatában önzetlenséggel párosult kitartó férfiak állanak. Mint azt b. lapjuk vezetőségénél is tisztelhetünk.

Én annál inkább is örömmel ragadtam meg az alkalmat egy barátom felszólítására, hogy megindult b. lapjuk számára írjak a szegvári viszonyokról valamit.

Amde ígéretemet a másik percben meg is bántam, mert bármily tehetségem volna is; belőlem rossz újságíró lenne, mert sehol sem nyilvánul jobban az a közmondás, hogy: »Szólj igazat, betörrik a fejed«, mint az újságírásnál. Ezen a téren pedig tetszik tudni, kezes tapasztalataim vannak. Mindamelllett, ha szerény tehetséggel szolgálatot tehe-

tek b. lapjuknak, rászántam magam mostani közállapotaink rövid megírására. De hát miről is írhatnánk mostanság, mint az előtérben levő községi választásokról. Erről meg már ugyis tájékozva lehetnek. Azt azonban még sem tudják, hogy itt minden kör, csaknem kivétel nélkül két részre van szakadva, belbékéje fel van dulva, de korántsem e miatt a mostani választások miatt, az már régebbi keletű. Elég az hozzá, hogy nem létezik széles Magyarországon község vagy város, ahol a pártharcok az egymás elleni elkeseredés, agyarkodás oly óriási mérvben folytonosan állandóan napirenden volna, mint itt Szegváron. Az országos képviselőknek 3 évről 5 évre való megválasztását, tudomásom szerint azért hozták be, hogy a lakosságot a vele járó izgalmaktól megkíméljék. Hát nálunk nem kell, hogy országos képviselőválasztás legyen, elég ha egy időközi esküdti, irnoki, kisbírói, végrehajtói, mezőőr vagy kukoricacsósz választás betöltéséről van szó, abból ép oly szenvedéllyel, minden rendelkezésre álló eszközzel, elszántsággal kiveszi a maga részét minden egyes tényező, mint éppen egy országos képviselőválasztásnál. Innen datálódik azután, hogy a béke, az egyetértés, sajnos, a községből talán örökre száműzve van, hogy az összes lakosság pártállás és körök szerint egymással örökösen elkeseredett harcban áll, szó sincs róla, nem verjük ám be egymás fejét, mint azt ősapáink a nemesi világban tették. De higgye el t. szerkesztő ur, hogy ez a mi állapotaink annál százszorta rosszabbak, rosszabbak, mert folytonos izgalmak közt kell élnünk, hisz vannak, nem mondhatnám, hogy sokan, békés természetű emberek is, kik a pártok, körök ténykedésében alig vesznek valami részt, úgy szólva semmi pártállást el nem foglalnak, ezek helyzete még talán rosszabb, mert örökös gyanúsításnak vannak kitéve, hol egyik, hol másik párt részéről s lemondanak sokszor talán jogos igényükről a béke kedvéért, de azért semmi kilátás arra, hogy az óhajtott béke egyhamar helyre álljon s hogy ez az átkos egyenetlenkedés, ez az örökös torzalkodás mily kiszámíthatatlan kárára van a község közönségének, azt mondanom sem kell, különösen, ha azt látjuk, hogy ez az állapot a község háznál életbe vágó közügyek elintézésénél is jelentkezik s a tényezők egy része pártszendvények által vezetettve a köz-

érdek kárára igyekszik a legfontosabb ügyet is elintézni, csak azért, hogy neki, s ne az ellenpártnak legyen igaza.

Ezek, t. szerkesztő ur szomorú valóságok, ami legszomorubb pedig az, hogy ebben a 8000 lakossal bíró nagy községben, dacára, hogy igen derék, minden közérdekért közjóért lelkesedni tudó férfiak is vannak feles számban, még sem találkozott eddig egy sem, aki magát arra határozta volna el, hogy ezt az alapjában véve jöndulatu lakosságot egymással, előljáróival, felebbvalóival, vezetőivel kibékítse, így a közbékét és jobblétet előmozdítsa.

Mint fennebb említém, egy jó vidéki lap — b. lapjukat mi is a magunk helyi lapjának tekintjük — sok mindent keresztül vihet, azon óhajjal zárom soraim, vajha b. lapjuk lenne az a galamb, amely mi nekünk a béke olajágát elhozná.

Nagy Sándor nyug. áll. h.

HIREK.

Boldog újévet kívánunk lapunk olvasóinak és barátainak.

— **A 48-as függetlenségi párt szervezkedése Hmvásárhelyen.** A hmezővásárhelyi függetlenségi párt bizottsága Karácsony másnapján, dr. Endrey Gyula országgyűlési képviselő elnökle mellett pártgyűlést tartott. Elhatározta a gyűlés, hogy a pártszervezkedő nagygyűlését január hó 9-én tartja meg. — A gyűlést dr. Endrey Gyula nyitotta meg, ki ismertetvén a politikai helyzet mai állapotát és valószínűnek tartván azt, hogy már a legközelebbi időben *új választások lesznek*, fehívta a központi bizottságot, hogy *a pártszervezésre tegye meg intézkedését.* A gyűlés kimondotta, hogy a *szervezkedő nagygyűlést* január hó 9-én délelőtt 10 órakor tartja meg.

— **Szociáldemokrata gyűlés Szegeden.** Kellemetlen ügyről kellett a szegedi szociálista gyűlésen a vezetőknek beszámolni. Szegeden tartották ugyanis a nemzetközi szociálisták Csongrád és Csanád megyei szervezeti gyűlésüket. A beszámolásokból kitűnt, hogy míg négy évvel ezelőtt a szegedi pártnak 16000 tagja volt, az ma csak 720 taggal szerepel, míg a hódmezővásárhelyi pártnak melynek 3000 földmunkás tagja volt, ma csak kétszáz tagot számlál. A tanulság mindezekből az, hogy bár többé kevésbé, mindannyian szociálisták vagyunk is a magyar csak addig a határig az, míg a Hazát és Istenét szolgálni szabad.

— **Szenzációs letartóztatás Szegeden.** Az elmúlt héten szenzációs letartóztatás történt Szegeden. Dr. Kern Lajos kir. körjegyzőt mint bennünket Szegedről értesi-

Az
Alföldi Hirlap

5000

példányban jelenik meg.

Hirdetések közlésére
a legcélszerűbb.

tettek — éppen akkor fogta el a rendőrség, mikor már minden előkészületet megtett a szökésre. Az elfogatást több a közjegyző ellen tett súlyos beszámítás alá eső hivatali szabálytalanságról sőt sikasztásról szóló feljelentés tette indokoltá. Az elfogott kir. közjegyzőt Schweiger József előadó harmadfél órás referálása alapján 19000 korona elnem számolása miatt vád alá helyezte. — E határozat után Hamra törvényszéki elnök Kern Lajos körjegyzőt felfüggesztette és az irodát zár alá vette.

— **Megölte a bor.** Mint bennünket hódmezővásárhelyi tudósítónk értesít ott halált okozó borivás történt. Az eset úgy történt, hogy Fejes Péter fiatal földbirtokos már kissé illuminált állapotban vasárnap éjjel betért a Tisza szállóba. Fejes aki egyébként nem is volt borivó, egy hajtásra akart kiírítani egy másfél literes üveg bort. A nagy ivás annyira megártott neki, hogy szívszélhűdés érte és rögtön meghalt.

— **A tanyai polgárok és a posta.** Mindszent-község előjárósága úgy a látszik roppant keveset törődik a tanyai polgárok érdekeivel. Erre vall azután az is, hogy a tanyai polgárok, ha csak maguk nem mennek fel a postára megkérdezni, hogy: *»gyütt-e neköm levél»* hát a *posta* nekik nem kézbesítetik. Ha felmegy, vagy még nem jött levele, vagy már már mint kézbesíthetetlen vissza is küldetett. Több olyan esetről értesítettek bennünket, hogy a tanyai polgárok címére érkezett fontos levelek a szabályok által meghatározott ideig a postán heverték és miután azok átvételére senki sem jelentkezett, azokat a postahivatal visszaküldötte. Az illetők, kik a fontos értesítéseket át nem vették, elvesztették a miatt elvesztették a miatt perüket, mások meg egyéb más nagyobb anyagi károkat szenvedtek. A tanyaiak, kik nagyrészen járulnak hozzá adóforintjaikkal a község költségeihez, megérdemelnék azt, hogy Mindszent község előjárósága gondoskodjék valami keveset az ő érdekeikkel is. Van a községnek úgy nevezett lovas hadnagya, ki a bírósági és egyéb hivatalos iratokat kézbesíteni szokta a tanyákon. Nem vihetné ki ez a »hadnagy« legalább kétszer hetenként a postát is? Kivihetné biz az, ki is kellene vitetni, azonban — értesülésünk szerint ebbe az előjáróság évi 80 koronán alul nem volt hajlandó belemenni és mi után a postaigazgatóság csak 30, vagy 40 koronát lett volna hajlandó a postai kézbesítésért fizetni, hát — a tanyaiak levelei nem kézbesítettek. A tanyai polgárok joggal tiltakozhatnak a község ezen szűkkeblű eljárása ellen, annál is inkább, mert más kevésbé fontos ügyekben nem volt alkalmuk ezért a

nagy takarékoságot tapasztalni. Szíves figyelmébe ajánljuk ezen kérdést az illetékes hatóságoknak.

— **Egy városi mérnök fegyelmi ügye.** Érdekes fegyelmi ügyben ítélték e napokban Szeged város közigazgatási bizottságának fegyelmi válaszmánya: Doránszky Károly városi mérnököt, aki a Polgár- és Margit-utcák kövezésén munkáinak átvételénél nagy felületességet és hanyagságot követett el, a legmagasabb pénzbírságra 500 koronára ítélte. (A Műszaki világ jelentése.)

— **Törvénykezés.** December hó 22-én ítélték a szentesi kir. járásbírósa a Muszil Vilmos mindszenti népiszkolai igazgató-tanító azon rágalmazási perében, melyet azok ellen indított, kik őt állítólagos botrányos magaviselete miatt az iskolai gondnokságnál feljelentették. Ez ügyben több tanut hallgattak ki, akik mindannyian többekévesbé igazolták a feljelentésben a felhozott vádak alaposságát. Természetes tehát, hogy ezek után a szentesi járásbírósa a rágalmazással vádolt egyéneket *felmentette* és az *összes költségekben* a panaszost, *Muszil Vilmos* igazgató tanító urat *marasztalta el.* Beszélnek most Mindszenten arról is, hogy ezen ítélet dacára a község közvéleménye az igazgatótanító mellett foglalt állást. Mi úgy tudjuk, hogy ez ügyben sem népgyűlés, sem egyéb más gyűlés nem lett megtartva. Így tehát módjában sem állott a község közvéleményének akár pró, akár contra megnyilatkozni. Mi ez ügyet — bár arról teljesen értesülve voltunk — azért nem tettük szótárgyává lapunk múlt számában, mert nem akartuk azzal az érdekeltek kedélyét újabb izgalomnak kitenni. Sajnos, mások példánkat nem követvén, az ügyet mi sem halgathatjuk tehát el.

— **Megkötött szerződés.** Hódmezővásárhely város tiszti főügyészsége a mindszent-szegvári ut kiépítése tárgyában a vállalkozó Gaál és társa fővárosi céggel a szerződést megkötötte és jóváhagyás végett a tanács elé terjesztette.

— **Tisztujtás Szegváron.** F. hó 20-án folyt le Szegváron a tisztujtás Tari István főszolgabíró elnöklete alatt. A választás megnyitása fél kilencre volt hirdetve, a választók mégis csak $\frac{1}{4}$ 10-kor tudták meg, hogy kik pályáztak a bírói állásra. Mint bennünket Szegvárról értesítenek, a lakosság egyáltalán nincs megelégedve a választás eredményével — különösen a bíró személyét illetőleg. A község nagy része még kilenc órakor is azon hisztemben volt, hogy a bírói állásra csak két pályázat érkezett be és pedig a nép jelöltje *Farkas János* általános tisztelt és szeretett esküdt bírája és Hegyi Fe-

Fenc. A legnagyobb meglepetésre csak 9 óra után értesültek arról, hogy pályázatot adtak még be: *Pusztai Pál* jelenlegi bíró, ki már több ízben kijelentette, hogy tekintettel az ellene Szegváron megnyilatkozott ellenszenvre — nem pályázik. *Gajda Antal* esküdt, *Katona Mihály* és *Berkec István* egy öreg beteges ácsmester. Nagy elkeseredéssel vette tudomásul Szegvár népe, hogy a főszolgabíró ur *Farkas Jánost* mellőzve a következőket jelölte a bírói állásra: *Pusztai Pált*, *Gajda Antalt* és *Katona Mihályt*. *Farkas János* esküdt látván a nép feléje irányuló bizalmát, az esküdt-ségre nem is pályázott. A *Farkas János* nagytöbbséggel bíró pártja tiltakozott az ellen, hogy jelöltüket — aki ellen semmi irány és tekintetben — kifogás nem emelhető, a főszolgabíró még sem jelölte. *Kovács Jenő* a választó polgárok nevében megkérte a főszolgabírót, hogy jelölje *Farkast*. *Tari István* főszolgabíró azonban kijelentette, hogy e kérésnek most már nem tehet eleget, mert a jelölést törvényadta jogánál fogva megejtette. Ha nem tetszik, felebbezzék meg a választást. Erre a *Farkas* pártja elhatározta, hogy tehát *nehogy Pusztai* legyen a bíró, inkább *Katonára* fog szavazni. A kihívott *Katona* azonban állítólag kijelentette hogy ő nem akar bíró lenni, nem is a pályázatot, de egész mást irt alá. A *Farkas*-párt meggyőződve arról, hogy itt a választók többségének kívánsága annyira sem vétetik figyelembe, hogy az emberüket jelölték volna, a szavazástól teljesen tartózkodott. — Így lett (1400 választó) *Pusztai Pál* 42 szavazattal bírónak megválasztva. Jellemző, hogy midőn a megválasztott bíró a nép előtt annak „osztatlan“ bizalmát megköszönni akarta, azon melegében lehurrogták. — Esküdt lett: *Berkec András*, *Farkas* helyett első esküdt *Magyar Ferenc*. II-ik esküdt *Bélteki Mihály*, III. *Gajda Ferenc*. IV. esküdt *Goda János*. Ha a választásról hozánk beküldött értesítés a valóságnak megfelel, amin kételkedni nekünk okunk nincs, úgy ezen választást nem a nép igaz akarata döntötte el. Különben is a választást meg fogják felebbezni.

— **Mindszent község kérelme.** Mindszent község jelentést tett a megye törvényhatóságához, hogy vásárok alkalmával felhajtott állatokat igen sokan már a város határában megveszik és így a község igen nagy helypénztől esik el. Ezen bajok elhárítására kéri Mindszent

hogy vásárok alkalmával a város határában is szedhessék a helypénzt. A vármegyei közgyűlés teljesítette a kérelmet.

— **Főispánunk adománya.** Csongrád vármegye főispánja Dr. Kelemen Béla újévi üdvözlések megváltása címén a szentesi református egyház szegényeinek 20 K, a r. kath. egyház szegényeinek 20 K, a gör. kel. egyház szegényeinek 10 K, az ág. ev. egyház szegényeinek 10 K, az izr. egyház szegényeinek 10 K; összesen 70 koronát adományozott.

— **Uj malom Orosházán.** Orosházán mintegy 200 gazda értekezletre jött össze egy Orosházán társulati alapon létesítendő nagyobb szabású gőzmalom ügyében. Az ügyet Dr. Bikádi Antal ismertette.

— **Bőkezű vármegye.** Hajdu vármegyének igen sok penze lehet, mert a Horváth Mihály szobrára 25 koronát, azaz huszonöt koronát adományozott nagylelkűen. Mi igen soknak találjuk ezt az összeget egy vármegyétől és ha a többi vármegyék s törvényhatóságok is ilyen bőkezűek lesznek, akkor mi aligha fogunk azok támogatásával Horváth Mihálynak szobrot emelni.

— A „Zenelap“ melyet ismertnevű kitűnő zeneirónk Sággh József immár 24 év óta szerkeszt és ad ki, ugy áltitja elénk zenei kultur életünk fejlődését, hogy azt nemcsak a szakzenészek tanulmányozhatják haszonnal, hanem a művelt zenekedvelő közönség is élvezettel lapozgathatja. Iránycikkei, tárcái, kritikai szemléi, hangverseny kritikái, valamint ujdonsági — és külföldi rovatai mind mind érdekesek. — A következő számokkal pedig Sipon Antaltól remek szép és értékes zenemű mellékletekkel fog kedveskedni előfizetőinek. Szívesen ajánljuk Sággh József „Zenelap“-ját olvasóközönségünk figyelmébe. Cs. „Zenelap“-ra legcélszerűbben posta utalvány lapokon lehet előfizetni. Egész évre 8 kor. fét évre 4 korona.

LEJÓJABB.

Justh és Lukács megjárták Bécs városát. A király f. hó 30-án külön kihallgatáson fogadta **Justh** Gyulát. A kihallgatás egy félóraig tartott. Az egész ország közvéleménye megvolt arról győződve, hogy **Lukács** László becsapni készül a függetlenségi 48-as pártot. Ugy látszik azonban, hogy ezt **Justh** nem hitte. Erre vall az is, hogy midőn a Burgot elhagyta, egy ujságíró így szólt Justhhoz:

— Ugy látszik, **becsapták exelenciádat!**

— Erről beszélni sem akarok — mondotta — **mert elfog az indulat.**

Justh Ófelsége előtt nyíltan megmondotta, hogy csak úgy szünhet meg a nemzet és a király közötti kétértelműség, hogy ha a király — **habár a terminus fixiro-**

zása nélkül is — az önálló bank és az önálló vámterület mellett nyilatkozik.

Ezzel szemben a király a **közös bank és a közös vámterület előnyeit fejtegette és kijelentette, hogy ellenzi a gazdasági különválást**

Ófelsége a király a távozó és felindultnak látszó **Justhól** e szavakkal bucsuzott el.

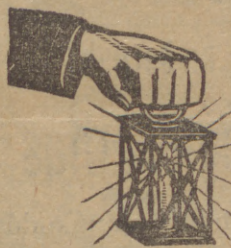
— **De azért mi továbbra is barátok maradunk.**

Ezek után a tárgyalás a **Justh** párt és **Lukács** között teljesen megszakadt. **Lukács** — ki Budapestre visszajött, még tárgyalásokat fog vagy akar folytatni **Kossuthék** és **Andrássyék**kal — de a siker minden reménye nélkül.

Szerkesztői üzenetek.

Kérjük munkatársainkat, hogy legyenek az ívások általános érdekű cikkeiket lehetőleg a hét szerdai napjáig beküldeni. **Levelezőinket** pedig arra kérjük, hogy a községi ügyeket és napi híreket mihelyest azokról teljesen hiteles értesülést nyertek, azonnal küldjék be. Posta táviró és telefon költségek megtérítetnek.

N. S. Szegvár. Cikke elkészve ér-

Arany igazságok fiatalok és öregek részére.

Az 1910. esztendőre gyűjtötte Utánnymás tilos.
egy öreg igazmondó.

A remény és a félelem elválaszthatatlan, nincs félelem remény nélkül és nincs remény félelem nélkül.

Nagy gondokat okoz a csúsz-, köszvény-, szaggatás-, szúrás-, kéz-, láb-, fej- s foglájás-, zsába-, ficam-, rándulás-, influenza-, benuulás-, hát- és derékfájás-, remegés és más beteges állapot. Mindenki dicséri ezek ellen a gyors és biztos hatású nires **Feller-féle »Elsa-fluidot«**, melyet valódi minőségben csak **Feller V. Jenő** gyógyszer-résznel, **Stubica 188. szám** (Zágrábmegye) lenet rendelni. 12 kis vagy 6 duplaüveg bérmentve 5 kor., 24 kis vagy 12 duplaüveg 8 kor. 60 fillér.

Ki korán fekszik, korán kel, rövid élettől nem fél. Könnyű szív, egészséges vér, pénznél, vagyonnál többet ér.

Sokszor kérde nek bennünket, hogy melyik a jó szer köhögés-, rekedtség-, nátha-, elnyalkasodás-, torok- és mellfájás-, görcs-, tagfájdalmak-gyúladások, stb. ellen. Ilyenek ellen biztos hatású szernek dicsérik általában a használati útásítás szerint való belső és külső gyógyításra a **Feller-féle valódi »Elsa-fluidot«** (12 kis vagy 6 duplaüveg bérmentve 5 korona, 36 kis vagy 18 duplaüveg 12 korona 40 fillér), továbbá a valódi **Zagoriai köhögés elleni me. lszörpöt**, melynek 2 üvege bérmentve 5 korona és a **Mellteát**, melynek adagja 1 kor. Mindezek rendelendők **Feller V. Jenő** gyógyszer-résznel, **Stubica 188. sz.** (Zágrábmegye).

A rest egy óra alatt többet fárad, mint a szorgalmas egy év alatt.

Nemesak eső és napsugár, hanem öröm és bú is Isten áldása.

Érdekes levél volt az, amelyet **Farkas Béla** németpalánkai lakostól, karacsony előtt olvastunk. — A levél így hangzott: **Hosszú ideig betegeskedtem, míg egyszer a Feller-féle »Elsa-fluid«-ról olvastam. Ugy gondoltam, hogy majd ezt a szert is megpróbálok és bizony nem bántam meg, mert dacára a gyöngeségnek, kimerültségnek, szédülési rohamoknak és különböző lázas állapotoknak, mégis hamar meggyógyultam. A légzési zavarok, szívdobogás, idegesség már teljesen megszűntek és már nem is köhögök. Ismerőseim csodálkozva kérdezték tőlem, hogy mi segített tulajdonképen rajtam. Én mindenkinek azt válaszoltam, hogy a Feller-féle »Elsa-fluid«, melyet Feller V. Jenő gyógyszerész úrnál **Stubica 188. sz.,****

kezvéen be bocsánatot kérünk, hogy azt csak jelen számunkba közöljük! Továbbra is kérjük szíves értesítéseit.

T. H. Sándorfalva. Beküldött versét bár az némi tehetségre vall nem közölhetjük. Különbén is verseket csak ritkán és csak a lehető legjobbakat szándékozunk közölni.

R. A. Debrecen. Alúszol, vagy ébren vagy? Többet reméltünk tőled.

F. A. Budapest. Előbbi üzeet önnök is szól.

O Gy. Csanytelek, Hol marad az ígért tudósítás? A „Mingszent-Szegvár és vidékének ön hű munkatársa volt. Közreműködésére az »Alföldi Hirlap« is számít.

Többeknek! »Évforduló.« »1910.« „A jövő nem üti meg a mértéket.« »Nem ezt vártuk« elég hangulatos lehet, hogy sorát kerítjük. A »Jegyző urat« személyi vonatkozása miatt nem tartjuk közölhetőnek.

KIADÓHIVATALI ÜZENET

Kérjük lapunk tisztelt olvasóit, legyenek szívesek a hét folyamán az előfizetési díjakat beküldeni nehogy a lap szétküldésénél zavarok merüljenek fel.

(Zágrábmegye), valódi minőségben lehet kapni, gyógyított meg engem oly gyorsan és oly tökéletesen. Szomszédom a **Zalayné, a Feller-féle »Elza-fluid fertőtlenítő, tisztító, gyógyító és hűsítő hatású dicséri — sebek, zúzódások, kelevények, kiütések, mirigyek ellen és csodálkozik azon, hogy mily gyorsan húzza ki a forróságot és megszünteti a fájdalmat. Bors János, aki Fél községben — Pozsonymegyében lakik, években keresztül szenvedett szemgyöngeségben, ideg és izomfájdalmakban, a fia pedig, aki folyton panaszkodott fogfájása miatt, szintén rendelt 48 kis üveg **Feller-féle »Elza-fluidot«** 16 koronáért bérmentve és rövid idő alatt teljesen megszabadultak fájdalmaiktól. Sok ismerős dicséri a **Feller-féle »Elza-fluidot«** nehéz légzés, gége és tüdőbajok előjeleinél stb. Mindenkinél a legmelegebben ajánlhatjuk a **Feller-féle »Elza-fluidot«,** óvakodjunk azonban utána- zatoktól és címezzük a rendeléseket **Feller V. Jenő** gyógyszerésznek, **Stubica, 188. sz.** (Zágrábmegye).**

Tanulj a magad lábán állni, a magad zemeivel látni, a magad gondolatait értékesíteni és bátran a saját véleményedről mondani.

Gör. ély, vérszegénység és kiütések ellen használjuk a valódi **Feller-féle Csukamáj-olajat.** 2 üveg bérmentve 5 korona. — Az **Életbalzsamnak** egyidejűleg való használatát nagyon dicsérik. — 12 üveg **»Életbalzsam«** 3 korona és 24 üveg 5 korona.

Egy jó háziaszer választása ma már küzdelembe kerül, mert minden oldalról a legkülönbözőbb szereket ajánlják. A **i Feller-féle »Elza-fluidot«** és **»Elza-pilulát«** egyetlen egyszer használ, az óhasam bánja meg és hogy ezen szerek az összes nép- rétegekben elterjedjenek, az a rendelet hozatott, hogy semmiféle postaköltséget nem kell fizetni, ha direkte **Feller V. Jenő** gyógyszer-résznel, **Stubica, 188. sz.,** (Zágrábmegye) rendelünk.

Reméltjük, hogy igen t. olvasóink ezen jóhízemű tanácsokat a saját javukra megbecsülni és követni fogják és jövőre bővebben akarunk ezekre visszatérni.

Végül pedig a legjobb egészséget és boldog 1910-es esztendőt kívánunk.

A hű tanácsadó.

„A szövetkezésben rejlik az erő!”

Az Országos Központi Hitelszövetkezet

mindszenti fiókja felhívja a közönséget ezen szövetkezetbe való belépésre.

A szövetkezetnek, mely működését az 1908-ik évi május 1-én 88 taggal kezdte meg, ma

360 tagot számlál 440 üzletrésszel.

Mindannyiunk anyagi java kívánja azt, hogy szövetkezetünkbe minél többen belépjenek. Egy üzletrésznek értéke 50 korona és ezen összeg 5 év alatt fizetendő be. — Kölcsönöket adunk tagoknak bélyegmentes kötvényekre kezesek mellett. Kötvényre első helyen való betáblázásra díjmentesen, tisztán 7% mellett, Elfogadunk heti betéteket 20 filléres alapon, mely heti betétre, ha már a 10 koronát eléri, 4% kamatot fizetünk.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Lavicska-féle házban

az igazgatóság.

Föld eladás.

Mindszent község határában, közel a községhez 11 m, hold

elsőrendű szántó föld

megszántva és megrágyázva, here alá teljesen előkészítve, eladó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető a kiadóhivatalban.

Figyelem.

2000 korona kiházasítási segély 3 évi tagság után 14—15 éves leányoknak.

2000 korona tőke 30 évi tagság után 15 évestől feljebb, akár leány-, akár férfi számára; vagy 50 korona havi segély 3 évi agság után szere η ζ étleoség esetén Bővebb felvilágosítást nyújt és felvételeket eszközöl:

Cirbus József

az Eszéki kölcsönös segélyező szövetkezet titkára Szentesen, I. ker. Nyiri-utca 16. szám alatti lakásán. Ügynöknek hölgyek is felvétetnek.

Fontos minden úri embernek!

Nagy vagyonszerzés

érhető el a szabályozható önműködő nadrág feszítő készülékkel, melyet minden felöltöző, ruháját gondozó takarékos úri ember használ. 8993

Egy Molnár-féle ruhaakasztó nadrág és teljes öltönyök számára 1 korona.

Magyarországi főelárusító

GEITNER és RAUSCH

főherc. udvari szállító

Budapest, VI. Andrassy-út 8.

Vidékre csakis utánvét mellett küldetnek.

Fényképnagyításokat

akármilyen fénykép után a legszebb kivitelben 55 — 68 cm. nagyságú

díszes passepartoutban 5 Koronáért

olajban színesen 10 koronáért

küldünk bérmentve csomagolással együtt

A kép teljes hasonlatosságáért .. szavatolunk ..

„RAFAEL” fényképnagyító és festészeti műterem

Budapest, VII., Rottenbilleru. 28.

! Képviselek mindenütt felvétetnek !

4%

Olcsó pénz!

4%

Legkedvezőbb kölcsön! Legolcsóbb pénz!

Aki kölcsönt akar felvenni vagy drága kamatú kölcsönét

4%-os kamatú

kölcsönrelőhajtja kicserélni forduljon bizalommal hozzánk, hol

díjtalanul

közvetítjük. — Bővebb felvilágosítást teljesen díjmentesen ad

Löwy és Lengyel

Szentes

Báró Harucker-utca (uj csendőrlaktanya mellett) vagy lapunk kiadóhivatala Mindszente.

4%

Olcsó pénz!

4%

Pollitzer sérv-ambulatorium

nyilvános orvosi rendelő-intézet sérvbajosok ferdénnyöttek és amputáltak részére. Budapest IV. Kossuth Lajos-u. 8., f. e.

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen díjtalanul rendelkezésére áll. Az orvosi vizsgálat igénybevétele vásárlásra nem kötelez.

Orvosi ellenőrzés!

Mérsékelt árak!

Egyéni speciális kezelés!

Szabadalmazott sérvkötők már 5 koronától, feljebb.

Vidéki megrendelések az intézet szakorvosa által lelkiismeretesen felülvizsgálatnak s pontosan és legnagyobb titoktartás mellett eszközöltetnek.

Hygienikus cikkek a legfinomabb minőségekben, orvosilag ajánlva és sterilizálva. Feltétlen megbízhatóak. Tucatonként 2—16 koronáig.

Ugyanott most jelent meg: »Az ember egészsége« című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak ellenszereivel és kezeléseivel foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatósága.

Unghváry József szőlőtelepén és gyümölcs-faiskolájában

Cegléd (Pest megye) ez év őszén és tavaszán nagyobb mennyiségű (300—350 ezer darab) nemes gyümölcsfa-csemete kerül eladásra, 1—5 éves példányokban a következőkből: körte, alma, szilva, őszibarack, kajszinbarack, cseresznye, meggy eper, savanyu szeder, bollvillei körte, azarol-galagonya, birs, lasponya, mandula, dió, füge, köszméte, ribizke, málna, földi eper (szamóca), ezenfelül szomorú alma, szomorú eper, pyramis eper, gömb akác, pyramis akác, stb. csemeték. Ezek árai erősségük szerint 5—30, igen erőssek 40—50 kr. Ugyancsak nagy mennyiségben kaphatók 1—3 éves magcsemeték a következőkből: körte, alma, birs, deucin, besztercei sziva, cseresznye, fekete meggy, sajmeggy (Prunus Makaleb) sárga barack, mandula, Prunus Mirabolána, galagonya és kókény; Ezek árai erősségük szerint 100 drb. 80 krtól 1 frt. 80. krig. 1000 drb. 7 fritól 17 frtíg. Lepényfa (Gleditschia triacanthos és akác, áthatlan sövény készítésére igen alkalmas 1—3 évesek, igen nagy készlet (kb. 3 millió). Ennek ára 1000 drb. 1 frt. 50 krtól 5 frtíg. Sorfának 1000 drb. 170. frt. Ujdonságok a fent nevezett gyümölcsnemekből 1 drb. 40—60 kr. Háromszor permetezett, szokványminőségű bor és csemege-szőlővessző, teljesen beérett, sima 1000 drb. 4 frttól 7 frtíg, gyökeres 20 frttól 22 forintig. Tesék árjegyzéket kérni. 8998

Páratlan szőlőfaj!

Hogy ezt bebizonyítsam, a „Delaware” szőlőtöről. királyi közjegyzői hitelesítéssel ellátott eredeti fénykép felvételeket készíttettem.

A felvétel áll: egy drb. 20 éves csercsapos kifogástalanul — dusan — termő tőke, 32 fűrt, egy drb. 4 éves szál vesszős tőke 168 fűrt és 19 drb. eg. an. lév. 4 éves szálvesszős tőke több mint 1600 kifogástalan egészséges fűrt szőlőterméssel. Ezek mind ott vették fel, a hol pár méternyre tőle az európai oltványokon a termés négy-ötzöri permetezés dacára elpusztult. Így ez az év volt az, a mely bebizonyította, hogy ezen fajnak termésében permetezés nélkül semmiféle szőlőbetegség kárr nem okoz. Ezenkívül nagy előnye még, hogy oltani és alá a földet megfűrdíteni nem kell vesszője téiben soha meg nem fagy, bora elsőrendű és rendkívüli bőtermő. Ezen a név n a ki a valódi bőtermő és legnemesebb fajt akarja megszerezni az csak a Nagy Gábor-féle „Delaware” vesszőt vegye. A Delaware szőlő bővebb leírását, termésének királyi közjegyzővel hitelesített eredeti fénykép felvételeit színes kivitelben, továbbá a szöveg közé nyomott 40 szép képeit tartalmazó

képes árjegyzéket ingyen és bérmentve

mindenkinek, aki velem címét tudatja. Okvetlenül kérje még ma ezt a tanulságos tartalmu árjegyzéket, mely a szőlőoltványokról és lugasültetésről is ad részletes helyes utbaigazításokat.

Nagy Gábor szőlőnagybirtosa, Koly posta, távírda és távbeszélő állomás

Levelezés, magyar, román, horvát, szerb és német nyelven 9048

Hirdetéseket legjutányosab árért e lap kiadóhivatal számít.

Mühle Vilmos

cs. és kir. udvari virágkereskedése

Telefon 10. Temesvár Telefon 10.

Alapítotott 1875. évben.

Legmagasabb kitüntetések kiváló virágkötészeti munkákért.

Sürg. cím Mühle Temesvár.

Virágajándék öröm és gyász alkalmára!

Kereskedelmi üzemem egyik különlegességére vagyok bátor rámutatni, ez pedig

virágajándékok előállítására öröm és gyász alkalmára

friss élő virágokból és levelekből s mű- vagy természetűen preparált anyagból.

Kiváló munkáim a virágkötészeti művészet terén évek óta az összes körökben ismertek s a cégem által alkotott virágmunkák izléses, kiváló modern kiállítás, a legegyszerűbb élővirágcsokor tól a legelőkelőbb, páratlan művészettel készített elrendezésig, osztatlan dicséző elismerésnek örvendenek.

Pontos s kifogástalan megérkezést minden küldeményért szavatolok, bővebbeket illetőleg utalok árjegyzékemre, amely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

8996

Kiváló tisztelettel

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari virágkereskedés.

KÁLMÁN NYOMDA SZENTESEEN

Telefon 20 szám.

Szentesi Lap

A legdivatosabb betűkkel, diszitó anyagokkal és legjobb gépekkel ujjonnan fölszerelt könyvnyomda

Telefon 20 szám.

Alap. év 1870

Könyvek

Gyászjelentések

Levélpapírok

Hirlapok

Levelezőlapok

Névjegyek

Meghívók

Költségvetések

Étlapok

Számlák

Vonalozott

Cévkártyák

Borítékok

nyomtatványok

Árjegyzékek

egyáltalán mindenféle könyvnyomdai munkák a legolcsóbb árszámítás mellett készíttetnek.

Pontos és tiszta kiállítás.

Hirdetmény.

Az „**Alföldi Hirlap**“ ezen száma is 5000 példányban 16 oldalnyi terjedelemben jelent meg. Ugyan ilyen számban és terjedelemben fog az egész január hóban megjelenni.

Az „**Alföldi Hirlap**“ az egész magyar alföldön a közönség minden rétegében el van terjedve, tehát hirdetésekre a vidéki lapok közül, legjobban ajánlható.

A magyar ipar és kereskedelem érdeke, hogy kövesse a művelt külföld példáját.

Forduljunk a reklámhoz és hirdessünk!

Hirdetési árainkat a lehető legolcsóbbra szabtuk azért is, hogy módot nyujtsunk kereskedőink és iparosainknak arra, hogy minél sűrűbben hirdethessék ipari cikkeiket, hogy minél inkább kiszoríthassuk az osztrák és a külföldi árúk és cikkeket a magyar piacról.

Hogy a pénzünkkel ne a külföldet gazdagítsuk, hanem a magyar ipar és kereskedelem emelésével azt itthon tarthassuk az egyedüli út, mód és eszköz az, hogy:

Hirdessünk!

Erre a célra legalkalmasabb az „Alföldi Hirlap“!

Kérjük még a hazafias magyar közönséget arra is, hogy támogassa lapunkat anyagilag azzal, hogy arra negyed évenként 2 koronájával előfizessen.

Az „**Alföldi Hirlap**“ bővebb terjedelemben jelenik meg hetenként, mint bármely más vidéki lap.

Munkatársakul sikerült megnyernünk több neves előkelő és jó tollú országgyűlési képviselőt és az alföld legkiválóbb egyéniségeit.

Az „**Alföldi Hirlap**“ nem helyi lap, hanem a magyar alföld lapja. Ez okból az alföld összes község és városaiban vannak és lesznek levelezőink, kik bennünket az ottani eseményekről és közügyi dolgokról értesíteni fognak.

Az „**Alföldi Hirlap**“ az országos politikai küzdelmeken fűelil, küzdeni fog az alföldi vármegyék, város és községek helyi érdekeiért és annak, mindenkor igaz és hű szószólója fog lenni.

Mindanyiónk, a közügyek, a nagyközönség érdeke az, hogy lapunk fenállása biztosítottassék.

Bizunk a hazafias közönség támogatásában!

A kiadóhivatal.

ÚJÉVI MELLÉKLET

Az operáció.

— írta Biró Lajos. —

Orvosi lelkiismeretről beszélgettünk és a kedves, jó doktor elmondta ezt a történetet:

— Vasárnap délután volt. Pihentem. Egész héten fáradta dolgoztam magamat, sok nagybetegem volt. Ekkor nyújtózkodtam, örültem a pihenésnek, nevettem a kisfiamon, aki egy széken lovagolt.

Az előszobából hosszú, türelmetlen, heves csöngetés hallatszott. Azután ajtócsapás és egy kongó, mérges, kiméletlen férfihang:

— Hol a doktor?

A szobalány a rendelőóráról beszélt valamit, erre egy rekedt, ugató hang dördült meg és abban a másodpercben már föl is tépődött a szobám ajtaja. Boszankodva ugrottam föl. Az ajtóban egy lázas, libegő ember állott, egy bozontos óriás, vérben forgó szemmel és habos szájjal.

— Mit akar? — kérdeztem tőle ridegen.

— A doktor urat keresem.

— Én vagyok.

Egy kissé megszelidült. Csendesebben mondotta:

— Doktor ur, kérem, tessék a feleségemhez jönni. Másfél órával ezelőtt szült... azóta egyre vérzik... a baba doktorért küldött... tessék gyorsan jönni...

Az utolsó szavakat már elfultan, nyögve mondta. Megsajnáltam.

— Nem jó helyre jött — mondtam neki. — Én szívesen mennék, de ez nem az én mesterségem. Én belgyógyász vagyok. Specialistát kell vinnie.

— Csak tessék jönni — felelte reszketve. — Majd tudja azt már a doktor ur. Csak tessék jönni sietve, mert elvérzik... Elvérzik...

— Nézze kérem, — mondtam neki nyugodtan és jóindulattal — az asszony érdekében van, hogy ne én menjek hozzá, hanem olyan orvos menjen, aki ezt jobban érti. Specialista.

— Tessék jönni.

— Én nem mehetek.

Kihuzta magát, a szeme elborult, a szája újra habos lett, föl emelte az öklét és egy rettentő nagyot káromkodott.

— De az istenit az urnak, — már a doktor ur...

üvöltötte — nem addig van az. Már négy doktor küldött el... A szegény ember rosszabb a kutyánál... Az az asszony ott dögöljön meg... De bizony velem jön az ur!

Próbáltam energikus lenni:

— Most rögtön takarodjék — kiáltottam rá. Nem megyek. Hivjon specialistát. És azonnal takarodjék innen.

Ujra káromkodott egyet, azután előrehajolt, ádáz dühvel nézett farkasszemet velem, a zsebébe nyult és revolvert vett elő.

— Ha nem jön az ur, — mondta elfulva a dühtől — úgy lövöm le itt, mint a kutyát. Olyan igaz, mint ahogy élek.

Körülnéztem. A kisfiam lecsúszott a székről, amelyen lovagolt és elkábulva nézett föl rám. A szomszéd szoba ajtajában megjelent a feleségem sápadt arca. Mit csináljak? A revolver csőve egy arasznyira volt a homlokomtól.

— Hát menjünk — mondtam halkán.

Az ember leeresztette a revolvert, de nem tette el.

— Még egyszer figyelmeztetem rá, — szóltam oda neki — hogy én nem vagyok specialista. Elhárítok magamról minden felelősséget.

Lehajtott fejjel dörmögte:

— Csak jöjjön az ur.

A kalapom a kezemben volt, intettem a feleségemnek, „szervusz“, mondtam a kis fiamnak és mentem. Mögöttem jött az ember a revolverrel a kezében.

Kocsiba ültünk. Az ember szótlanul gubbasztott mellettem, durcásan bámult a levegőbe és szorongatta a revolverét. Én tele voltam bosszúsággal. Minek jöttem el?... De mit csinálhattam: Botrány legyen? Vagy éppen lelőjjön ez a vadállat?

Megérkeztünk. Kétszobás, tiszta lakás; az ember valami gyárban főlügyelő lehet. A baba hangos örömmel fogad:

— Hála istennek doktor ur, csak hogy már tetszik jönni... Hála istennek...

Az ágyban egy krétafehér, bágyadt fiatalasszony fekszik. A baba vigasztalja.

— Ne féljen lelkem... Most már nyugodt lehet lelkem... Hálát adhat már az istennek... Itt van

Megvizsgáltam az asszonyt. — Ömlik belőle a vér. Rögtön tisztában vagyok vele, mi a baja. Nem nagy baj; jelentéktelen beavatkozásra van szükség, de ehhez a beavatkozáshoz biztos és gyakorlott kéz kell, annak a kéznek nem szabad hibáznia, nem szabad reszketnie — és én nem csináltam efélettizenöt éve, nem csináltam orvosnövendékkorom óta és akkor is csak egy kitömött bábbon csináltam. Most az eleven és érzékeny, a remegő és vérző élet lesz az ujjam között...

Éreztem, hogyan sápadok el. Bágyadtan néztem még egyszer körül, hátha meg lehetne szabadulni. Az ember ott állott az ajtófélfá mellett és kezében tartotta a revolvert. És ez az asszony elvérzik, ha segítség nem jön.

— Vízet — mondtam hangosan.

Hozták a melegvizet. Megmostam a kezemet, megmostam kétszer, háromszor; halasztottam a dolgot. Az ember azonban ott állott az ajtó mellett a revolverrel a kezében, az asszony arca még fehérebb lett, és a baba vigasztalta:

— Ne busuljon már lelkem... Olyan már, mintha semmi baja nem volna... Itt a doktor ur...

Összeszedtem minden erőmet, összeszorítottam a fogamat és oda léptem az asszony mellé. Még egyszer megdideregtem attól a gondolatától, hogy ez az asszony a kezem között hallhat meg, azután rettenetes erőfeszítéssel összeszedtem magamat és nyugodtan, félig öntudatlanul, de reszketés nélkül, lélektelenül, mint egy gép dolgozni kezdtem.

Sohasem csináltam azt, amit most csinálnom kellett. De abban a másodpercben, amelyben hozzáfogtam, egyszerre eszembe jutott a könyv, amelyből ezt az operációt tizenöt évvel ezelőtt tanultam. — Minden szóra emlékeztem, láttam a lapot, amelyen levolt írva, láttam a rajzot, amely a tulsó lapon volt. Mintha vizsgán lettem volna, magamban mondtam a szöveget. A szívem riadtan vert, az ajkam szótlanul morzsolta a könyvnek szavait: előbb ezt teszem... azután így hatolok előre... azután ilyen mozdulatokkal...

Megvolt. Nem történt baj. A vérzés rögtön elállt, a bába ujongott és hálálkodni kezdett, a fehér asszony megkönnyebülten pillantott fel és az arca másodpercek alatt szinesedni kezdett, én ott álltam az ágy mellett és még egy utolsó ijedelemtől reszketni kezdett a térdem.

— Csak köszönje meg lelkem a doktor urnak — biztatta az asszonyt. — Neki köszönheti az életét.

Elfordultam. Megmostam a kezemet. Nyugodtan, halkán adtam néhány utasítást.

— Most már nem lesz semmi baj — mondtam biztos hangon.

Gőgös voltam egy kicsit. Szándékosan nagyképű. Menni készültem. Ekkor elém állott az ember. — A revolver nem volt már a kezében.

— Mivel tartozom, doktor ur? — kérdezte csöndesen.

Végignézttem rajta és mértéktelen düh támad föl bennem.

— Ötven koronával — mondtam ridegen.

Az ember összecsucsklott. Szánalmas, ferde nyomorék lett belőle. Hogyan nézhetem én ezt az embert óriásnak? Vacogott a foga:

— Doktor ur, — mondta dadogva — Honnan vegyek a jó isten szerelmére?

— Ahoz nekem semmi közöm — feleltem kegyetlenül. — Azt akarta, hogy jójje. Most fizessen.

— De ötven koronát?

— Ötven koronát? A revolverrel tudott hadonászni...

Az ember előkereste az ötven koronát. Nyögött a keresés közben. Aztán lefizette a kezembe. Reszketek az ujjai és verejtékezett a homloka. — Soha siralmasabb nyomorékot.

De egy pillanatra nem jutott eszembe, hogy elengedem neki a pénzt. Megtudtam volna fojtani. — Kinozni tudtam volna. Rugdosni tudtam volna. Fizetése közben néha rámnézett: egy koncra váró, éhes kutyának az alázatos pillantásával, hogy nem adok-e vissza a pénzből valamit. De én örültem ennek a vergődésnek, legalább így kelleit hosszút állnom rajta, amiért majdnem arra kényszerített, hogy embert öljek.

Egy fiatal asszonykától azt kérdezték, mit szólna hozzá, ha férjének egy rettentő nagy bűnét elárulná valaki előtte. A fiatal asszonyka bedugta a fülét és szólt:

— A mézeshetek után tudni fogom magamtól is.

A fellegek.

*A fellegek a társaim,
A nap az én szerelmem!
Ő birja minden vágyaim,
Mik úgy lobognak bennem.*

*Óh nap! Te tündöklő világ!
Csókolj magadhoz lágyan,
Elvesztett üdvösségemet
Benned mind föltaláltam.*

*Gyarló a föld, az ember is.
Hazugság, bűn itt minden,
Igazság, érzés, tiszta vágy,
Eszmény itt nincsen, nincsen!*

*Évek s kaján Luciferek
Uralják ezt a földet,
Egyetlen Ádám voltam itt
És engem is megöltek.*

*Az Évák bűnök csókjai
Mégfertőzték az ajkam!
Napom! Engedj megfürdeni
Szűz tiszta sugaradban!*

*S feledjem óh örökre el,
Hogy én is itt lenn jártam,
Hogy én is balgán, esztelen
Egy Éva-csókra vágytam.*

Peterdi Andor.

A vásáron

Irta Maxim Gorkij.

Országos vásár... Hosszú sorban, sűrűn egymás mellett szekerek állanak. — Ezer hang csap össze a levegőben, amely tikkasztó és poros. Az emberek fecsegnek, alkudoznak, kínálgatnak, ki-kiválik asszonyok élénk, éneklő hangja.

Négy cigány közrefog egy kisoroszt, rábeszélésük fogásaival, amelyekkel elárasztják, úgy látszik megpuhították már. A lassú észjárású oroszoknak olyan a feje, mintha malomkerék járna benne. Áll tétován, vakarja a fejbubuját. Fiatal lovat tart kantárszáron, amelyet ellepnek a darazsak, mint gazdáját a cigányok.

A csoportot nagytömeg állja körül, amely kíváncsian, figyelemmel várja az üzlet lebonyolítását.

— Ugyan várj hát!... — mondja a kisorosz.

— Mit kell itt várni! — feleli a cigány. — Mit várjak mikor a várással semmit el nem érek. Hitemre, lovammal akár a kormányzó is elmehet Pétervárra. Olyan az én lovam!... És ugyan mit ér a tied? A két állat éppen csak annyiban hasonlít egymáshoz, hogy a tiednek is négy lába és egy farka van. És még hozzá micsoda farka? Szénacsomó az, nem lófark.

A cigány dühösen nyul a lófarkához, megtapogatja, megnézegeti és beszél, egyre beszél. A fajtájából valók megvető hangon mondják.

— Ugyan hagyd el, csak káród lesz, ha cserélsz.

— Ha károm lesz, azaz én dolgom! Nem vagyok-e én ura a lovamnak és a pénzemnek? Nekem ez az ember tetszik és sz vességet akarok neki tenni!... Komám imádkozzál!

A kisorosz leveszi a sapkáját s mindketten áhitattal keresztet vetnek...

— Isten adja ránk áldását! — szólal meg a cigány. — Itt a lovam, de tudd meg, hogy csak a jó szívemnek köszönheted. Itt van és fizess rá öt kemény rubelt... Ez az egész! Na, csapj fel!

A kisorosz súlyos keze lecsap a cigány tenyerébe.

— Kattót adok! — mondja hozzá!

— Negyedfelet!

— Nem, kettőt!

— A cigány tenyere nagyot csattan a kisoroszen, úgy, hogy ez felszisszen s nézegeti a tenyerét, ép-e?

— Négy rubelt!

— Kettőt — ismétli a nyakas kisorosz.

A cigány kezd bágyadni és ingerülten mondja:

— Menj haza az asszonyhoz és mond meg neki, milyen nagy számár az ura.

— Harmadfelet! — mondja a kisorosz.

Hát imádkozzál!

Imádkoznak újra és felcsapnak újra.

— No itt a jószág. Neked javadra, nekem káromra. Nem szándékom, jó ember, hogy akár egy garast is kivegyek még a zsebedből. ha már nincs pénz... Adsz-e harmadfelet?

A kisorosz a fejét rázza és nézegeti a cigány nyomorúságos gebéjét.

— Hármát és egy fertályt?

— Nem.

— No hát akkor az asszonyod így mondjon nemet százszor is, ha egy tányér levest kérsz tőle... Adj három rubelt és a ló a tiéd... Ugy se jó? Nohát akkor adj annyit, amennyit akarsz és én az én jó pénzemmel és derék lovammal szegényebb vagyok.

Kicszerélik a lovakat és a kisorosz elvonul, kantárszáron vezetve nagy pejkancaját, amely merev lábaival egykedvűen kocog utána. Fénytelen szemével szomorúan nézi a néptömeget, amely bíráló pillantásokkal méregeti.

De csakhamar visszajön a kisorosz. Meggyorsította lépteit, úgy hogy a ló alig tudja követni. Megszégyenülten és gyámoltalanul pislog maga elé.

A cigányok nyugodtan nézik, ahogy jön és valamit megbeszélnek az ő sajtáságos nyelvükön.

— Nem ér az alku, nem ment igazságosan! Nem mondtál igazat, nem — mondja a kisorosz már messziről és rázza a fejét.

— Ugyan mi beszélni valód van még? — Valami csufondáros viccet mond a cigány a tömeg neveti, a megcsalt kisorosz tehetetlenségében a tömeghez fordul ügyével.

— Jó emberek adjatok tanácsot. Fogatlan kancát adtak az én jó lovamért, amelynek minden foga megvan.

A tömegnek ép úgy nem kell az ügyetlen, mint a gyenge ember. — A cigány mellé áll.

— Hát nem volt szemed? — kérdezi a kisorosztól egy fehérhajú öreg.

— Ne állj szóba cigányokkal! — oktatja egy másik...

A rászédett ember elmondja, hogy belenézett a lószájába, de a felső fogaira nem ügyelt, s most kisélt, hogy azok közül három hiányzik. Bizonyosan nagyot ütöttek egyszer a szájára és úgy vesztette el három fogát. Most már mire jó az ilyen ló? Enni nem tud... ezt látni a felpuffadt hasáról.

Két-három paraszt a tömegeből a kisorosz páriára áll most, heves szóváltás támad, de mindenkinél hangosabban pattog egyre a cigány.

— Jó ember mit kiabálsz, hát nem értesz te a lóvásárláshoz? Ép olyan szemesnek kell lenned, ha lovat vásárolsz. mint mikor asszonyt választasz... Ha ide hallgatsz elmondok neked egy kis históriát. Volt egyszer három áll most, heves szóváltás voltak, a harmadik tökfilkó... Az egyik amazok közül én voltam, a harmadik te vagy!...

A többi cigány kiabál és kórusban buzgólkodik azon, hogy igazat adjon a cimborának, a kisorosznak lustán felelgetnek, a tömeg egyre nagyobb lesz.

— Hát most már mit csináljak, jó

emberek? — kérdezte a károsult kétségbeesetten.

Menj a rendőrséghez! mondják neki.

— El is megyek! feleli ez elszánt hangon.

— Megállj, fordult most hozzá a cigány. Tönkre akarsz tenni. Tudod mit, adj három rubelt — és én visszadom a lovadat. Nem akarod? hál adj kettőt! Nem, hát akkor menj panasza.

— Hát ide hallgas — mondja mélabusan — Legyen isten maga bírád. Add vissza a lovamat és fartsd meg a harmadfél rubelt, amit foglalónak kértél... Pestis. pokol pusztítson el csak fosszál ki minél előbb!

A cigány meg is teszi és olyan arcot vág hozzá, mintha a legnagyobb jótéteményt követte volna el a kisorosz iránt.

— Ezek értik aztán! — mondják a kisoroszok és elszélednek, a cigányok tehetségének teljes elismerésével...

A gyermek szellemi életének higiénije.*

Bán Ilona dr. gyermekorvos.

Mig a gyermek tanulni nem kezd, lelki és szellemi életének vezetése főként az anya kedves és szép, de mindenkifelett nagy felelőséggel járó feladata. Az anyának van alkalma gyermeke szellemének ébredését csirájában észrevenni, további fejlődésében figyelemmel kísérni és szeretetének gyöngéd gondoskodásával, intelligenciájával és ha kell, energiájával azt helyes irányba terelni.

Hogy ezt tehesse, érdeklődéssel kell viseltetnie gyermeke lelki életének legapróbb mozzanatairól, kívánságait, vágyait tekintetbe venni, apró örömeiben, bánataiban osztozni, mert csak így nyerheti meg gyermeke bizalmát és táru fel felkülete.

Az élet első évében a szellemi nevelés nem sok gondot ad, nyugodtan pihenni kell hagyni az agyvelőt, mert csak azáltal nem zavarjuk fejlődésében.

Nagy a szülők koldogsága, midőn az első papa-mama elhangzik a gyermek ajkairól is, hogy ezt minél előbb előidézzék, már korán kezdik beszélni tanítani. Ha nem szólal meg arra az időre, midőn a környezet óhajtaná, a baba szellemi képességeinek rovására írják. Egyik gyermek korábban, a másik később kezd beszélni, éppen azért nem kell siettetni és aggódni, hanem nyugodtan bevárni míg megszólal. 1½—2 éves korában szellemileg ép gyermek többnyire beszél, de ha ezen időn túl sem, az szellemileg elmaradt, hülyeségre kelti fel a gyanút. Ha emellett a gyermek hall, figyel, lát és érteit helyesen nyilvánítja, nem kell aggódni, hanem foglalkozni a gyermekkel és beszélni tanítani. Már beszélni tudó gyermek érdeklődni kezd az őt környező dolgok iránt, kérdezősködik és megkívánja, hogy foglalkozzanak vele. Ezen években rohamosan fejlődik és éppen ezért ne térjünk ki a felelet elől, ha terhünkre esik, hanem korához és fejlettségéhez mérten igye-

kezzünk őt egyszerűen és érthetően a kért dolog felől felvilágosítani. De nagy igényeket ne támasszunk szellemi képessége iránt, ne izgassuk fantáziáját és ne terheljük már 3—4 éves gyermek agyacskaát mesék, versek betanulásával és elmondásával.

Jóllehel a gyermek könnyen tanul és megfigyelő képessége már korán kifejlődött, minélfogva láthatólag minden nehézség nélkül sajátítja el a betanultakat, még sem történik ez szellemének megterhelése nélkül és azért nemcsak felesleges ezt erőltetni, hanem káros is. A gyors felfogás és a korai megfigyelés miatt a szülőknek ügyelniük kell beszésmódjukra, cselekedeteikre gyermek jelenlétében, mert nem is gondolva rájuk, sokszor olyan dolgok kerülnek szóba előttük, melyek felkeltik esetleg egy nem kívánt irányban az érdeklődést, melyet kielégíteni talán képtelenek vagyunk és így helytelen fogalommal fog birni a gyermek ezen dologról.

Gyermekeik nevelésénél a szülőknek önmagukat is kell nevelniük és azon tulajdonságaikat, melyeket gyermekeiknél nem kívánnak látni, törekedjenek önmagukból is kiirtani vagy legalább a gyermek jelenlétében elpalástolni. Általában a szülőknek oda kell hatni, hogy gyermekeik bennök minden jónak és szépnek mintaképet lássák, amit a kölcsönös becsülés és szeretet egymás hibái iránti elnéző türelem és nyugodt, civódásoktól, ment életmód által érhető el. Ily módon biztosítjuk a gyermek lelki életének nyugodt harmóniáját.

Tapasztalt tény, hogy egymást meg nem értő, nem becsülő, egyenellenkedő szülők gyermekei szomoróak, kedélytelenek, félénkek, idegesek és magába zárkózott természetűek.

Károsan hat a szellemre a korai túlerőltetés, minek nem marad el a következménye.

Igy nem célszerű már kicsiny, még anyanyelvét is alig beszélő gyermeket idegen nyelvekre tanítani és már 2—3 éves gyermek mellé idegen ajku bonét venni. Beszéljen a gyermek anyanyelvén lehetőleg helyesen, Ezért, midőn vele foglalkozunk, ne szóljunk hozzá a gyermek selypítő, gögicselő nyelvén, hanem egészítsük ki a szavakat tisztán, helyesen; akkor így fogja kezdettől megtanulni.

Az 5—6-ik évben már vehetünk idegen ajkú nevelőnőt a gyermek mellé.

Hatéves korában nálunk és a legtöbb európai államban iskolaköteles a gyermek. De gyakran előfordul, hogy a hatodik évét még nem töltötte be az iskolaév kezdetén és annak dacára feladják az iskolába. Ez részben azért történik, mert a szülők már elég okosnak tartják gyermeküket a földmőny befogadására, de valószínű, hogy gyakoribb az az ok, hogy nyugton akarnak lenni rendetlenkedő és felügyeletet igénylő gyermeküktől.

Ezen eljárás felette kárhozandó és még akkor sem szabad megtenni, ha a gyermek testileg-szellemileg jól fejlett, annál kevésbé közepes vagy ép-

pen gyenge testalkatúaknál. Sőt ideges és gyengén fejlett, sápadt gyermekeket hatéves korukban sem szabad iskolába adni.

Az iskolázás kezdetén beállott megváltozott viszonyok a legtöbb gyermekre egyébként sem maradnak hatás nélkül. Az eddig egész nap szabadon mozgó, kötelesség fogalmáról mitsem tudó gyermek átmenet nélkül számos kis társával együtt órákon át zárt helyiségben kénytelen ülni, figyelni és kötelességeire gondolni. Ezen megváltozott körülmények okozzák, hogy az eddig rózsásarcú, jóévtágyú, pajkos, vidám gyermek gyakran étvágytalan, sápadt, kedvtelen és ideges lesz, mihez esetleg fejfájás és vészegénység járul.

Ezen változások többnyire csak muló jellegűek, de gyengén fejlett gyermekeknel állandósulhatnak. Éppen ezért csak teljesen egészséges és jól fejlett gyermekeket adjunk be hatéves korban nyilvános iskolába.

Szellemileg elmaradt gyermekek részére néhány év ota fennálló kitéző intézetünk van a fővárosban, (az állami kiegészítő iskola, Mosonyi-utca 8. sz alatt) hol a gyermek szellemi fejlettségi fokához megfelelő oktatásban részesül. Sajnos azonban, hogy még mindig gyakran tapasztalható, hogy a szülők pusztán szegyenkezésből nem szeretik ezen iskolába adni gyermekeiket, restelven ezáltal bevallani, hogy szellemileg elmaradt. Ilyen kicsinyes okoktól el kell tekinteni a gyermek jóvoltáért. A többi gyermek között csak szembeötlőbb a különbség és mindinkább elmarad tanulmányaiban, amiért ha nem is részesülne dorgálásban a tanító részéről, elégületté teszi önmagával, amihez sokszor társai pajzán gunyolódása is járul, minek következtében magabavonul és csak rosszabbodik az állapota, Mig a kiegészítő iskolában hasonló szellemi fokon álló társakkal van együtt, kikkel lépést tartani nem kerül megerőltetésbe.

A gyermek szellemi fejlődése lelkiismeretes gondot igényel. Bámulatos, hogy mennyi visszaélés történik az idegrendszer rovására, e tekintetben a szülők részéről, főként a jobbmódú középosztálynál.

Gondolkodóba kell esnünk, hogy mi nagyobb, a szülők szeretete-e vagy hiúsága, midőn a gyermek képességei, hajlamára és fejlettségére való tekintet nélkül az iskolán kívül is zenére, idegen nyelvekre és még minden más egyéb tanítatják gyermekeiket.

Kétségtelen, hogy nagy lelki gyönyörőség a művelt szellem, másrészt, hogy a létért küzdelemre való rögtön utra a legjobb utra való a minden irányban való kiképeztetésünk, de ennek csak úgy vehetjük hasznát, ha egészségünk nem szenved ártalmat. Pedig sokszor nagyon is szenved, amit a gyermekét naponta látó, vele állandóan érinkező szülő észre sem vesz.

A szellemi túlerőltetés által okozott idegesség jobban előtérbe lép a szellemi foglalkozás közben, így az iskolában, amit a tanítónak vagy tanárnak van alkalma megfigyelni, Ezért felette szükséges a már több fővárosi nyilvános

*A magyar család anyakönyvéből. Megj az Athenaeum kiadásában.

és magánintézetbe bevezetett szülői értekezlet, hol a szülők a tanítóval együtt kicserélik megfigyeléseiket és megbeszélnek a további teendőket a gyermekkel szemben.

Ha sápadt, vérszegény, fejfájásról és szédülésről panaszkodik a gyermek, először is az iskolán kívül eső tanulni valókat csökkentjük. Vagy ha az engedelmesség, kötelességét pontosan végző tanuló egyszerre hanyag, rendetlen és engedetlen lesz, e változás nem itélendő mindjárt rosszaságnak, hanem egyebekben is kell keresni az okot. Hiszen megengedhető, hogy vannak egyszerűen rossz gyermekek, kik elhanyagolják kötelességeiket, de az is megtörténik, hogy a gyengébb tehetségűek, kik nem képesek lépést tartani társaikkal, ami önérzetüket bántja, idegessé teszi őket és ebből kifolyólag a büntetés, illetve rossz osztályzattól való félelem még hozzájárul az állapot srljosbitásához; végül, ha változás nem történik, az ideges gyermek egyszerűen a rossz, hanyag tanulók sorába kerül.

Az iskolában való gyakran előforduló ájulásoknak többnyire szintén a leckétől való félelem az oka. Ha ezen ideges tünetek hosszuaban fennállanak, kifejlődik a hisztéria. Az ilyen gyermekeket legalább néhány hétre fel kell menteni a tanulás kötelessége alól, és hacsak lehetséges, eltávolítani a megszokott környezetből. Ha testileg-szellemileg ktpihenve, újólag fognak a tanulásához, csakhamar pótolják az elmáslasztottakat.

A gyermek taníttatásánál általa-

ban irányadó elv legyen, hogy csak annyit engedjünk meg, amennyit szellemének túlterhelése és egészsége veszélyeztetése nélkül elbir a gyermek; továbbá, hogy hajlam, illetve képesség és kedv nélkül ne kényszerítsük olyan dolgok megtanulására, melyek hiányának az életben ugysem szenved kárát.

Ne legyen a gyermeknek minden ideje tanulással lefoglalva, hanem hagyjunk időt neki a szórakozásra is.

Az iskolán kívül kisebb gyermek lehetőleg semmit, nagyobb egy, legfeljebb két órán át lehet mindennel együtt véve elfoglalva tanulmányaival.

A vásár- és ünnepnapokat hagyjuk meg teljesen szabadnapnak és ne kívánjuk, hogy akkor pótolja a gyermek az esetleges mulasztásokat, hanem tegyük azt kellemessé, hogy felülvélve újult erővel fogjon hétfőn ismét kötelességéhez miáltal ébren tartjuk a talán lankadó kedvet a tanuláshoz.

Gondoskodni kell a gyermek olvasmányairól és úgy választani meg, hogy ez korának ismereteinek és intelligenciájának megfelelő legyen.

A szellemi munka mellett gondoskodni kell a megfelelő testmozgásról is, ami a különböző sportok, testgyakorlatok által válik lehetővé. Ezek gyakorlása nemesak a testi életre hat kedvezően, hanem a testi erő tudata növeli a bátorságot és a bátorság és erő együtvéve fokozzák a szellem rogekonyságát, a kedély vidámságát. Ugy a testi, mint a szellemi élet higiéneében nélkülözhetetlee a pihenés, és a legtökéletesebb pihenés az alvás,

Az alvás által testünk-szellemünk egyaránt felüdül. A nem ellegendő alvásnak még jobban kárát vallja a szervezet, mint az elégtelen táplálkozásnak. Hagyjuk tehát gyermekeinket is elegendőt aludni, hogy ily módon minél kevesebb energitát fogyasztva, erőben mindinkább gyaropodjanak.

Az élet különböző szakában különböző az az idő is, melyet az alváásra kell fordítani.

Az újszülött csecsemő az első napokban majdnem folytonosan alszik. Később mindinkább hosszabbodik az az idő, melyet ébren tölt. Az első év vége telé 16-15 órát és a második — negyedik évben körülbelül 14 órai alvás szükséges a gyermeknek. Az iskolaköteles kortól kezdve átlag 10 órán át aludják napjában a gyermek, de ennyi még nagyobb gyermeknek is szükséges.

Kisebb gyermekek télen este 7 órakor, nagyobbak 8 órakor térjenek nyugalomra, nyáron és hosszú napokon általában egy órával később. Nem helyes, ha a gyermekek a felnőttek társaságában sokáig fennvannak.

A vacsora legalább egy órával a lefekvés előtt legyen.

Nem szabad este lefekvés előtt, vagy az ágyban a gyermek fantáziáját kalandos mesék és olvasmányok által izgatni, hanem lehetőleg mindennel odahatni, hogy a gyermek álma nyugodt izgalomtól ment legyen, mert csak így érhető el a cél, a test és lélek tökéletes pihenése.

KÁLMÁN NYOMDA SZENTESESEN

Telefon 20 szám.

Szentesi Lap

A legdivatosabb betűkkel, diszitó anyagokkal és legjobb gépekkel ujonnan fölszerelt könyvnyomda

Telefon 20 szám.

Álap. év 1870

Könyvek	Gyászjelentések	Levélpapírok
Hirlapok	Levelezőlapok	Névjegyek
Meghívók	Költségvetések	Étlapok
Számlák	Vonalozott	Cégkártyák
Borítékok	nyomtatványok	Árjegyzékek

egyáltalán mindenféle könyvnyomdai munkák a legolcsóbb árszámítás mellett készítettnek.

Pontos és tiszta kiállítás.